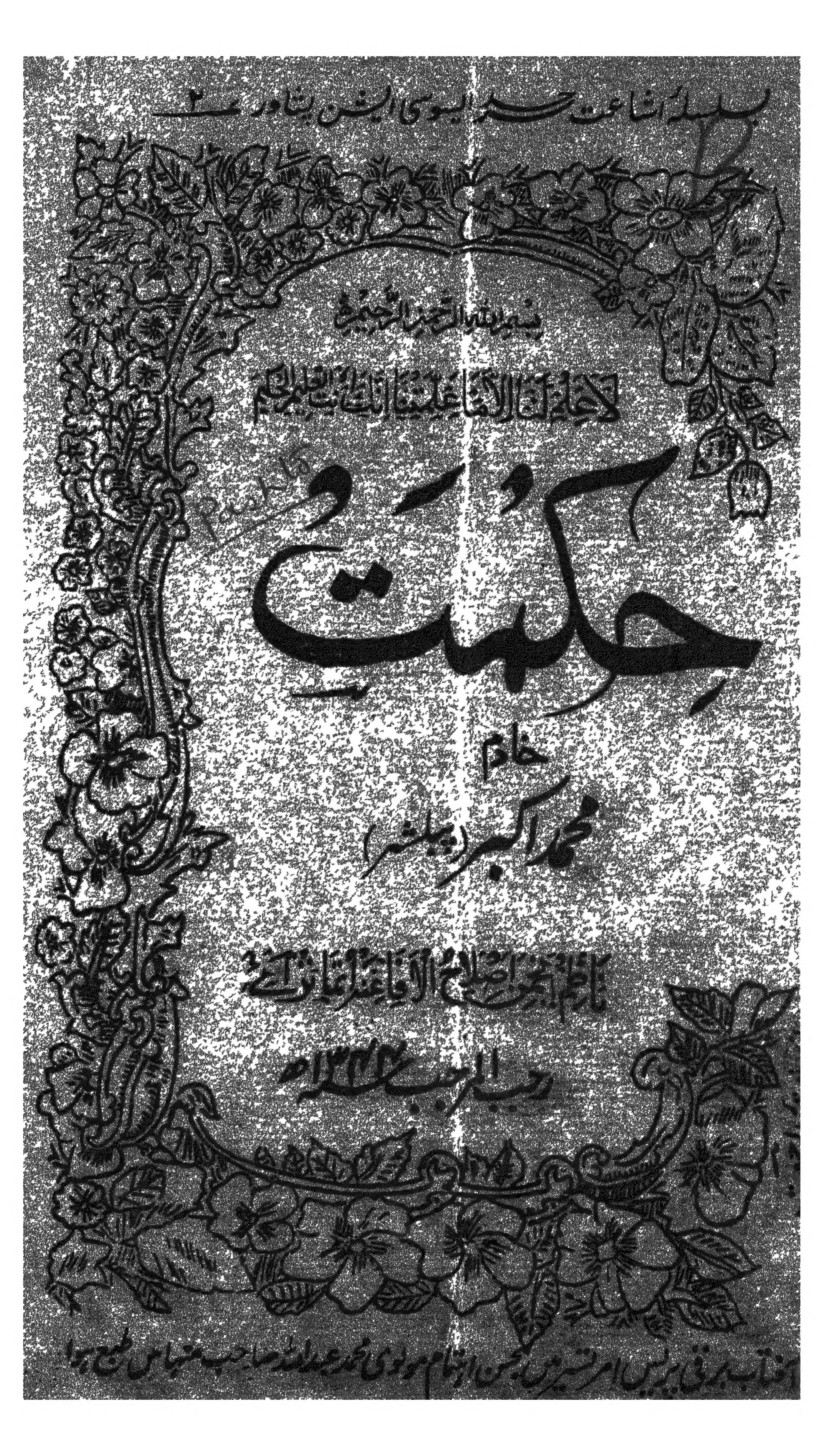


بسلسلۂ اشاعت حسبہ ایسوسی ایشن پشاور ۲

بسم اللہ الرحمن الرحیم

لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم الحکیم

حکمت

خادم

محمد اکبر (پبلشر)

ناظم انجمن اصلاح الافاغنہ اتمانزئی

رجب المرجب ۱۳۴۷ھ

آفتاب برقی پریس امرتسر میں باہتمام مولوی محمد عبداللہ صاحب مہتمم طبع ہوا

بسم الله الرحمن الرحيم

التماس

حضرات! هرکله چه تمام یورپي طاقتونو د مسلمانانو د یورپ نه خه چه د
نیا نه د ایستلو او د ورکولو مصمم اراده وکړه - او خصوصاً په ترکانو بانداني داسي
ظلمونه وکول چه د هغي ظلمونو هیڅ تاریخ د دنیا نظیر نه شي ورکولی - اولاً چه کوم
وقت د جزیرة العرب د پاکو او مقدسو ځایونو بي عزتي او بي حرمتي کیدله - الله نعم
ماپه دغه کښ یو داسي اسلامي درد پیدا که چه فوراً ما ملازمت د ګورنمنټ پریښو
دا دعا م اوکوله چه ای خدایه ما اُمي او ناخیز لره توفیق د نیک عمل او د خدمت
اسلام دا کړې - د هغي تاریخ نه الله تعالی ما لره توفیق راکه او په خدمت د اسلا
بس ئے واخستم چه هغه د انجمن اصلاح الافاغنه خادمي ده - په هغي وقت کښ ما
خومره چه په اسلامي قومونو نظر اوکه - نو د پښتون نه زیاته بل قوم قابل د
خدمت د اسلام چندان ښکاره نه شو - ولي چه د خدای په فضل نو او س
دی پښتون آزاد قوم دی - یو ژبه ده یو مذهب دی - خو صرف علمي
او اخلاقي کمزوري راله په کښ ښکاره شوی - ما دا خیال وکه چه دوئ له
قومي او ملي تعلیم ورکړی شي نو د نورڅا په نسبت دوئ نه ډیر ز ر د اسلام
خدمت د پاره تیار شي او میدان نه به ووزي د دی د پاره ما علاوه د نور
خدمت د لاسو ښیو او د ژبې نه داسي اخلاقي او تمدني او معاشرتي مضامین
په پښتو ژبه کښ منظوم جوړ کړل چه د هغي نظیر خومره چه ما د پښتو کتابونه
لیدلي دي نشته دی - بي د خط و خال او د فصو نه -

امید دی چه دا خدمت زما د الله تعالی د رضا د پاره وي نو الله تعالی
په هر تصنیف د خادم سبق د پښتنو اوکرزدي - اللهم امین -

خاکسار :- محمد اکبر



فهرس

چه په قوم کښې د نفاق مواد پیا نږدی
دَ هغوی اتفاق شك نشته چه ګران دی

په تعلیم باندې همیش مواد ورکیږی
که مذهب که سیاست دی جهان دی

سیاست او مذهب دواړه شته قرآن کښې
په دنیا کښې اخلاقی کتاب قرآن دی

دی کښې شک نشته چه لارې دَ اصلاح دی
هم په یکښې اتفاق دی د حرزان دی

په قرآن کښې دغه دواړه لارې شته دی
د خادم عمل تر څه په قرآن دی

په قومی تعلیم نفاق همیش د کیږی
لوی نه لوی دا سیاست تر په جهان دی

اتفاق د هغې خلقو را تلی نه شی
چه نصاب د چا پلاس کښې د شیطان دی

که علاج د پښتنو د نفاق او سو
تر کا قوم دی په اسلام کښې بر افغان دی

تر د ټول اسلام دی شاګی پښتنو ته
چه سالار د دی زمری غازی امان دی

اتفاق د پښتنو به دی آسان دی
یو مذهب یو ژبه یو افغان دی

لوی اصول د اتفاق دا دی دنیا کښې
بس را وسنې جهالت دو یکښې څه ګان دی

له حیوان په تعلیم سړی جوړیږی
بې تعلیم سړی شک نشته حیوان دی

صبر

تل مکوی وی الله د صبر ناك
غم حبا الله سالی د حیا ناك

صبر تریخ دی خو میوه دده خوږه ده
د مومن دغه روزی ده دا خوراك

بی صبری سړی ظالما و حرام خور کا
بی صبری سړی قزاق کاندې سفاك

هر بوټی پخپل موسم باندې پخیږی
خوك به نه کا بی موسم یا خام تاك

[illegible] ماڼې پخپل وخت کار د نر کیږی
که خوك وخت د تمام معلوم کړی پر ادراك

سړی کا د به صبر کیږی په دنیا کښې
ناممکن دی ممکن شوی خطرناك

صبر دا نه دی چه کار د پرېږدی پناشی
ګټ کښې کینی راکوی به الله پاك

لاس او پښې دی رب درکړی کار د یار
د اسامان د هر ذی روح دی خپل خواك

صبر دا دی چه ځان او نیسی سختی ته
پخپله کار کښې هو بنیا راوسی هم چالاك

په سختی پسې مدام راځی راحته
پل شان تول ګردش دی دا فلاك

اتفاق

داجهان په اتفاق باند ودان دی — هم په دی باند بیان ټول د قران دی
ټول غرض له پنځه بنا نه اتفاق دی — د ملا په جماعت باند اذان دی
بل غرض د بیت الله د حج نه ښتنه — داجوړ شوی انجمن د ټول جهان دی
هر مذهب د اتفاق په غرض جوړ دی — له د خدای دی که جوړ کړی چا انسان دی
نیک عمل د اتفاق د پاره شرط دی — همیشه د بد عملو بد ګذران دی
چه پیدا کښی اخلاقی کمزوری راشی — پاتی شوی هغه قوم کله ودان دی
دار ملار د اتفاق دی په اخلاقو — هسې نه د اتفاق څرګند له ځان دی
خومره خومره پاکیزه د چا اخلاق وی — هومره هومره د هغوئ لښکر روان دی
چه عمل د قوم خراب شی نفاق راشی — هسې نه چه د نفاق څر تور سامان دی
چه نفاق په قوم کښی راشی غلامان شی — د اتفاق د خاوند تو داجهان دی
نن پرون په جنتیانو کښی نفاق دی — پر ځای د دوزخیانو ښه ګذران دی
بو تر بله د دوئ زاریږی قربانیږی — جنتیانو کښی د پلار د ځوی خفګان دی
تر هغی پوری د دوئ په کور ښادی وه — چه تر څو دوی عمل کړی په قران دی
چه کوم وخت دوی قران د لاس کیښود — هغه وخت دوی کښی راغلی ټول نقصان دی
د قران اخلاق پیدائی کښی پاتی نه شو — د دوی ځکه پیدا کښی ژوندون ګران دی
پاتی نشو هغه روح د اسلام دوئ کښی — چه حیات پر کوم پور روح د مسلمان دی
هغه روح شی نن لیدلی دوزخی کښی — ځکه تن د ټولو پودی بولی ځان [illegible]
جنتیانو کښی رسمی اسلام شو پاتی — ځکه ګله نن پر ځای بد وی تالان دی
په تعلیم باندی همیش اخلاق بنیدیږی — چه تعلیم پیدا کښی نه وی بس حیوان دی
په حیوان باندی همیش انسان سوریږی — چالیس لی تو حیوان سو پر انسان دی
اتفاق هله راځی چه اخلاق بنر شی — چه اخلاق وی د چا بنر هغه انسان دی
د نفاق اتو به هله پاتی نه شی — چا چه ابنی پر نصاب کښی بیا قران دی

تکلف سړی ظالم کاندِ عیاش　　هر چری وی غلامی ددی باداش
نن پروون چه بادشاهان دی مشهور دی　　دوی مخلوق دخدای گڼلی غلامان دی
هره ورځ سل دوی خوری د مخلوق غوښې　　دوی بینې کړی دَ مخلوق دګولو نښې
دوی په وینو دَ مخلوق سره کړه لاسونه　　دوی په خوښو د مخلوق کوی عیشونه
فرعون کوم نه وه هر یو دَ فرعون دور دے　　ګڼولی په جهان بانډ دوی اور دے
داتول ظلم تکلف دوی کښې پیدا که　　هرچا شان دَ حکومت حکم خطا که
همیشه بادشاه دپاره داخدمت وی　　هسے نه چه دوی دپاره رعیت وی
سل مال دَ رعیت دوی دَ خپل ځان که　　رعیت دوی تول محتاج پر اوقات نان که
هر یو قوم په سادګۍ کښې یو دَ ترکیږی　　هر یو قوم په عیاشۍ کښې شکسته کیږی
چه ترڅو پوری مسلم کښې سادګی وه　　ترهغې پوری ددوی اسودګی وه
ترهغې پوری په دوی کښې همت دی وه　　ترهغې پوری ددوی په کور بنیادی وه
په شړو کښې به قیصر سخته وا اړوو　　دکسرا مقابله کښې به دا شاړ وو
په سپیرو توانې به تل ددوی ګذران وو　　تول د خاورو د چلی ددوی سامان وه
دَ کجورو سپیر دوی وته مانړۍ وه　　په شړۍ کښې به بی بی ددوی رانړۍ وه
هر یو خوی به دَ امیر لوه په کندنی　　همدردی دبت نه ډیره وه پرینه کښې
دوښو سنړو ددوی دَ پاره تخت وه　　شړی تورے دَ وجغنې ددوی رخت وه
تولهٔ کتنه وه ددوی دَ خدای دپاره　　نه په بینې شهید لدوی نه پیر کاره
دوی سودا به دَ بازار داو په پخپله　　هم بازار کښې به ددوی چلیده تله
دقمیص پر تول خاوند به کور ندوه　　هم پخپلے به دَ خپل ځان دده پسر وه
دَ امیر دَ فقیر نه کیده تمیز　　نه امیر وه عوره کړے ځان له څیز
خلیفه به همیشه ددوی خادم وه　　لاخادم به همیشه ددوی ناظم وه
دوی پخپله به جامے خپلے وینزلے　　هم شلیدلے به پخپله دوی ګنډلی
همیشه وه زندګی ددوی بیلاس　　جر دوے دَ زندګۍ نه وو په لاس
اغوستنې بدګمره عار دوی دَ لبنو　　دوی به مست وو په شړو کښې دَ جغنو
پخدمت کښې دَ اسلام وو ددوی نذر　　دوی نه کړے چرته ملاو ه نه زرګر

تل په صبر کېږي دکا ونډ بېرمونده شي — بې صبري سره نډ بېرهېر کا د
تل په صبر د دشمن غصه سړېږي — همیشه په اُبو موي او رغه
بې صبري دي ډير په کند کېږي پرلسي — نړهستي د دوئ ده پاتي نه ا
هر يو كار چه په رو رو په صبر او شي — دهغي وي په دو ردو بانډ ه
بې صبري وي مدام كار دجاهلانو — خداى دِ نه كا عالمان دا سې
دعالم نه منقي عالم مطلب دے — نه چه باد وي كتابونه يو
صبر سره دي په هر كار كېږي كرد دين وي — دخادم پښتانِ مرشه خولك

سادګي - تکلف

زندګي دَ سادګي اسودګي ده - — تکلف کښې لاچاري درماند
تكلف كښي هميشه حيل پردي كيږي — سادګي کښې هميشه پردي خ
تكلف كښي دوستي نرده پاتي شوي — تكلف كښي راستي نرده باتي
تكلف كښي بياخواره دوستان پټيږي — بو تر بله په ليف و نړخو ش
تكلف سړي احزنه كا نبِ خوار - — دي دَ پاره يار دَ ياره شي و
سراسر په تكلف كښي دي تكليف — ماليف لي دي خوار شوي ډير
دوئ په بلې بلې مست په خوشامد شي — لا دَ دورنزبور عزيز سره په ص
له امد نه حيل خرڅو نه کړي دوي يات — دنړاو رځ کوي دوي پخپله پخ
پرستش لکه دَ بت كوي دَ ځان — هره ورځ ځان جوړه وي په
هميشه دده پخان شان دده بار وي — دهچا نرد عزة دي طلبګا د
نوله ورځ دده نيريږي دَ ليخاك كښي — هرشپه په نيريږي يزد را
په رخه شان ما نمايش وكړي يو نناك كښي — په رخه شان ما اضافه وكړي خ
پخه شان بانډ ماجوړ كو رعالیشان كوي — په رخه نسا باند ماجوړ دے دَ سا
نوي نوي تمدن كښي ايجاد وشوي — پل شان دمعيشت اجتهاد و
عفوبت دَ مكلف سړي خواري ده — دېرد وخپلو دده نه ويزاد

زه خادم د تکلف نه لوړے تښتم | نه دوستئ کښ زه دوستانو مکلف نیسم
نه په ما باندې بار ښتنه نه پچا باریم | که هزار ځله خادم یم خو فنګار یم

خوش مزاجي

نیک بختی د نیک فالئ خوش مزاجي ده | بد بختی د بد فالئ بد مزاجي ده
خوش مزاج حقیقت کښ هغه کس دے | چه په ځړ وهم دده قابو وی بس وی
که هو څو د نه زاړه ی باهرسا ندی | که هېر زړه پاندې وی مړاو په ځ تاندی
چه سینه وی دچا تنګ نندی چونړوی | چه سینه وی دچا ارته تندی رونړوی
خوش مزاج سړے وی همیش خوشحاله | بد مزاج سړے وی مدام بد حاله
چه د کوم سړی تندی کښ راستی جونړه | هغه ځای شی د تو کلو هم د سونړه
مرکبیا د بل چا نشته حاجت | د هرچا سره خیل مل وی طبیعت
طبیعت داسی مرکوی د انسان دے | لکه سوری چه مرکوی د هر ځان دے
ښه مرکوی دی د لاری ښه مزاج | بد مرکوی وی د لاری بد مزاج
بد مزاج سړی مل شوی دچا نه دی | کله سوال په ده حل شوے دچا نه دے
همیشه د خوش مزاج مرکوی دیروی | همیشه د بد مزاج مرکوی هیروی
خیل او لس کښ بد مزاج پردیسی وی | په پردیس کښ خوش مزاج اولسی وی
بی منتره خوش مزاج منتری وی | بی اسره بد مزاج فوسری وی
بی کماله خوش مزاج کمال دار وی | بی ملاتړه خوش مزاج جمال دار وی
څومره څومره چه تیر شوے سالکان دی | څومره څومره چه تیر شوی ناموران دی
پوره کړی خوش مزاج دغه مردان دے | لاچه نن څوک رهنما دی پیشوایان دی
هر یو کس دی پوره کړے خوش مزاج | لا احسے چه چا ملك دی تخت و تاج
رسیدلے په ښه خوی دی د رتبی ته | چا پرلیسے بد مزاج نه دے خطبے ته
حکومت ټینګ کړے نه دے چا په توره | عقوبت شی په توره زن باندې مود بوره
حکومت همیش ټینګ شوے په ښه خوی دے | چا توره زن حکومت کړی په بد خوی دی

دوی ګڼلی د دنیا توښه هلته وه — نیک عمل دوی توښه کړې د محشر وه
کرّ و فر د دی دنیا دوی ته وبال وه — هر سړی به په خرمن کښې خوشحال وه
په میدان کښې دا بو بنده لکه زمری وه — همیشه لاند د دوی سپاهیان زړور و
ګڼیدلی د دوی ښانه وه میدان کښې — که هر څو بې وو نور زیات د جنګ سامان کښې
که په تن باند برېنډ وو پړه پټ وو — که پړه باند نړی وو په تن سخت وو
دوی نیولی چاته خپله لمن نه وه — دوی نیولی چاته خپله خرمن نه وه
د هر چا کښې ران پخپله پخپل سا وه — دوی رخصی دا سبق د پیغمبر وه
دوی نیولی پو تړبله نه وه لاس — د پخپله به نیوه د بو بل لاس
قومیت سرایت کړې وه په دوی کښې — هر سړې وه مجسم اسلام پخوی کښې
د هر چا سره د دوی به همدردی وه — له ددوی سره د نورو لی دردی وه
خاوندان شو د شړې پخای د شمال — غنیمت شو نو لړ دوی د دنیا مال
بیا په شمال کښې دوی عیاش آرام طلب شو — د هنر پخای قائل دوی د نسب شو
تو له ورځ دوی سره چیا لړ خوړه دو تن شو — هر سړی کښې تکلف راغی مدهوش شو
د نبی سبق د دوی نه واړ هیر شو — پدوی شکه هر کیدله د ځنګل شیر شو
هر چا پریښود د اسلام د قوم خدمت — دوی د خان د باره او ګڼړه دولت
هر سړې شو خان لخان له د خپل ځان شو — ځله خوند د دوی شو رشو د ستخوان شو
دوی ته عار شو هر محنت او مشقت — دوی ته عار شو تجارت صنعت حرفت
د جهان خواری نصیبی په دوی انبار شوه — په ځای کښې غلامی د دوی زنار شوه
ځای پخای باند تاله د دوی بازار شو — په ملک کښې مسمار د دوی حصار شو
رخصت واخسته د دوی نه انصاف — سبق واخست کور اکور دوی نفاق
نا آشنا شو د خپل قوم نړیدل شان — لکه نه وو داد دوی روڼه خپلوان
نه ایثار په دوی کښې پاتی قربانی شوه — نه څه پاتی قومیت مسلمانی شوه
خواره شوی داسې نه وو چرا خوند شو — لا پښ شوی داسی نړوو چربند شو
تکلف د عیاشی کښې زور دے — تاله شوې د انشا فو په دی کور دے
عیاشی سړې ظالم او خود غرض کا — عیاشی سړې اخته په لوې مرض کا

چه د کوم باغ دساتنې مالیار نه وي
نو کله بیماري راشي دماغ کښې
د خوږو ولو میوې داسې ترخې شي
څوک د مورنه بد مزاج نرسپیا کیږي
په مزاج باند هر یو سړي پیدا دی
ن پرون چه په دنیا د چا دوران دے
بیا نو بله دوئ زاړیږي فنا کیږي
بیا نو بله سره رونړ د دوی تندۍ دی
که بیا سوزی دوزخي هلته په اور کښې
پیرځای کښې دوزخي په سور یږي
نه خادم هله اهل به د کار شي
که تواخه درته څوک والي خوتر خانه

دهغې باغ د ګلو نو عطار نه وي
لکه څنګه چه مرض راشي په باغ کښې
څوک کچه کچه رانوي تې څوک مخې شي
څوک د مورنه خوش مزاج نرسپیا کیږي
نو را نو تولد ادي او د بابا دي
دهر یو ده خوږه خوله تندۍ روښانه دے
ځله ګران کار د نه دوي ترا سا نیږي
دنیا ځکه د اکنړلی قوم ژوندی دی
جنتي خو دلته او سو پچپل کورکښې
نه حیا غیرت ورزي او نه شرمیږي
چرهر چا ته خوله خوږه کوے هم دبیدا رشي
هم ژړا ورته کوه په قومي سادنا؟

ښځه خاوند

د سړي د پاره ښځه لوی ارام دی
لوی نعمت دی ښکه ښځه په دنیا کښې
پچپل کورکښې هر سړی لکه امیر دی
نه سړی وی په بلحه ښځه ښی سړ ی
دی کښې شك نشته چه ښه ښځه جنت دے
ښه امین دی ښه کاردار دی خوکیدار دے
هریو خیز جوړے جوړے دی پیدا شوے
خاوند ایښی دیرېپ وی کښې محبت دی
دهرچا نه محبت انسانکښې ډیر دی.
هریو خیز کښ دان کولی پچان ځان شے

نیک اولاد د پاك الله نیاتی انعام دی
لکه حوره چه نعمت دی په عقبی کښې
نیکه ښځه د خاوند لکه وزیر دی
په نربنځه ښه سړی شی چوا ړی
داسې نه ښځه سور اور د اخرة دی
ښه اشنا دی ښه یار نتاردی وفادار دے
د جوړے نه بیا جوړه ده جدا شو.
پدا [illegible] ولادت دی زراعت دی
ځکه دی په مشکلاتو کښې ډیر کیږي دی
انسان هله شی کولی چه خو ځوان شي.

نن پرون کښې بد مزاج جنتیان شو
دوی دنیا مُسخّر کړی په ښه خوی وه
دَ اخلاق په توَرئ غوځ تمام جهان که
شیرینی د دوی وه ډیره په کلام کښې
دَ خاوند نه خوا به ډیر وو په غلام کښې
دهرچا سره د دوی پر محبت وه
د ښه خوی پخلفو ناست د دوے هیبت وُ
پر خفگان کښې بر د دوی تندئ ونبان وو
یو تر بله مینه ډیره وه پدئ کښې
همیشه پر زار قربان براو سیبل ادوئ
داسبق د دوی له ورکړے پاک حضره وُ
نن پرون د دوی مزاج داسے بد اشو
خوی دپلار نهٔ شو ویزاره پلار دَ خوی نه
دنیا پوزه پښوی د دوی دَ بوی سند
هو بو پرلهٔ نژنځے کوزی بلی سبب
یو تر بله سرهٔ کوزی په تور تیځ کښې
دَ ادب خبره دوی ونه گڼل دی
پرتندی کښو دوی لوی ولو نه خیل ته
بد خویئ دَ دوے ترخه کړه خوږه ژبه
هرمسلم د حیلی ژبې پر ازار دی
دَ خوږی ژبے نه نشته لوی نعمت
همیشه په خوږه خوله سرے درنیږ
خوږه خوله ده نتیجه د ښه مزاج
ښه مزاج وی نتیجه د ښه دماغ
ښه تعلیم بانِدِ همیش مزاج ښه کیږی

دین دنیا دَ دوی نړیانی پچپل ځان شو
پهرچا باندِ سِکه نا ستر د دوی وه
پهر ملك پهر دیا دلی ښېخ نشان که
پرونبی شوی ترځوك نه وو پسلام کښې
دَ غلام نه خاوند بان دے پر اکرام کښې
پهرچا باندِ د دوی به شفقت وه
هسے نه چه جبروت د دوی حماقت وه
دوی گڼرلی دَ ابلی زوی مُسلمان وه
هرمسلم وه فرښته تانی پرخوی کښې
یو تر بله پر دین نرمړید ادوئ
هسے نه د دوی رمبی دا طبیعت وه
لکه وانئ پهر غسل ځنګه حنظل شو
پناه غواړی دوزخیان د دوے دَ خوی نه
چه د دوی ولی د لته یائی ادلا سوی نه
ځان له ځان له سرهٔ کوزی بلی جلب
دَ یو دئ ترا خه پیردی پچپل خیځ کښې
نصیحت دوی ته پر دوے ځان شهوادی
ترسینیږی زړه د دوی د لارمل ته
لکه ژبه کړی ترخه شیبره ښه
ځکه دلته کښې ژوندی دَ دوے دشوار دے
دَ ترخی ژبے نه نشته لوی ذلت
همیشه پر سپکه خوله سری سپکیږی
بد خوله ده نتیجه دَ بد مزاج
لکه ځنګله نتیجه وی گُل دَ باغ
بد تعلیم باندِ همیش مزاج بدیږی

ټول یورپ لکه د سیوا ختر شو کو رکښې
ددوی حرڅ نړ پوره کېږي پوطن کښې
ځای پځای بانډ هلاک کړ دوي میمانو
نوله ورځ ددوی د میم لیکي خدمت دے
دوی کنړلے د میمانو ټول دولت دے
یورپ څکه دے راختی ظلم وزور
د خاوند نه شو ددوی خرڅ نړ زیات
د لندن کل رانږدوان په هندوستان دے
ماوتایو غلامان د فیرنګیانو
عیاشی سړے ظالم له ستمګر کړه
هریو قوم په عیاشی دی تباه شوے
ستا څکه دی فرض شوی په قرآن کښې
چه نړ خوپوے په دوي کښې ساد کی وه
پیه کوم وخت عیاشی راغلے په دوي کښې
نن پرون ستا شرعی نه دی اسمی دے
د مسلم ژوند ون دپاره د خدمت دے
مال دولت به وه ددوی د بیت المال
سړو مال وه ټول ددوی اسلام د پاره
همیشه ښځه خاوند کښې ساوات وه
تقسیم کړے خاوند ښځې خپل خدمت دوی
پخاوند بانډ محنت وه منقت وه
د کور کار به په ځپل لاس کوه بیبیانو
همیشه به د بی بی پلاس خدمت وو
عوره کړی دوی پرده په دے سبب د
دوی نه نه وی د باهر د تلو فرصت

اروپا ټول میمانو دی په او رکښې
څکه نه پوهیږي دی کفن دچابه ن کښې
نه جرمن دی هلاک شو په سپاهیانو
عورزولے شا تر دوی خپل رعیت دے
دوی تر څکه پغضب نن رعیت دے
چه میمانو دی پریښې کلی کور
چه خاوند ئي پر لاهور دوي دوي په سوات
له دا نوی د میمانو بیا اعلان دی
فیرنګیان دی غلامان ټول د میمانو
عیاشی سړے ملنګ له دربدر کړه
په دی قوم بانډ صبا دی بیګا شوی
چه راشی عیاشی په مسلمان کښې
نړ هغی پوري ددوی پکو ښادی وه
پاتے نړ شو مسلمان مسلم پخوی کښې
لکه څنګه چه دا نور اسلام اسمی دے
څکه دولته دے حقدار د خلافت دے
دوی کښې به زیب زینت د ځان وو بال
هسے نه به عیش عشرت له بام د پاره
دوی کښې لی د مخلوق خدمت نجات وو
په بیا کښې د مسلم څکه عزت وه
او به ښځه بانډ تس د کور خدمت وه
د باهر کار وه هر یو په خاوندانو
دوی نړ عادت ټول د دنیا زیب زینت
چه ساتنه په بی بی د کور مطلب وه
په دوي ورو دوی د خپل کور د کلی خدمت

بل په دی وجه پوه کښ محبت دی
محبت دخاوند ښځې فطرتی دے
محبت د هغې ښځې سره زیات وی
دی دینځ ره نوکر او دس کوی خیرات
پخپل مت کښ دخاوند وی دبره راسته
دهر چا سره به زار او پر قربان وی
خوانبې سخر ترنه خوشحاله بیشان وے
په خه شان داد مسلم کوی مدار
کورالت ترنه خوشحاله چم کوښ وی
مړښ وی دا دکوریه سنبالی کښ
چه پخوی بابل دالی کالی کالی وی
مړښ وی په سبالی کښ داد سبال
خرخ خوراک په اندازه کوی دکور
هم چه یوه وی په خرخه پو نړې رلښنې
تلاوت چه د قران کوی بی بی ده
داښکی ده چه په ستر کښ همیش وی
بی ستړی بانډ بیرمنی تی حیا تنی
لا به نوکی خوښه وے دوی په بازار کښ
نوی نوی اضافه کوی خوراک کښ
نوی نوی دوی د عیش اخلی سبق
دوی پخپله تالان کښ کړی پخپل مال
ناموس دار د زمانی کړی بدناموس
بی ستړی د ښځو تول لوری عیاش که
تول له ګنه د دوی شوه د عیش د پاره
دوی ښوله حکه او نه رعیت دے

چه پرملکه کښ خاوند د خلافت دی
هسی نه چه لا کسبی دی عادتی دی
چه هغی کښ داښکی وی دا صفاة وی
تر ابنه نه لوی پخولے کښ لوی شات
هسے نه چه لاس ترزنے داوی ناسته
کورالت وی که تردی لوی خپلوان وے
دلیوراند ورسره ددی احسان وی
هم چه ناخلی د فقیر فقرا زار
کهخاوند ددی مالدار دوی که پرېښی وے
سبال ئی نه وی په ختمه جامه کالی کښ
هسی نه چیر هغې افسوس وی اسویلے وی
هم چه یوه وی په سبالی کښ دا دخیال
هسی چه بیا مالت کښ عوا پړی پود
لا چه یوه وی په متبین سوزن دستی
چه حیا سره کوی بیا جنتی ده
دا بدی ده چه بی ستره وی په عیش وی
تول ورځ ګشت کوی کوتو کښ واشی
لا به نا او د بنجاری نه وی پر لاد کښ
نوی نوی دوی ایجاد کوی پوشاک کښ
نوی نوی زیاتوی خان نه ورق
پخاوند شی بیا ددوی ساتل وبال
دوی بنکاره پکور کښ غلی شی بی جاسوس
لیوغای دوی رعیت حکرباش پاش که
په هر چا جلک لکوی د کیش د پاره
چه دولت دد وی د سیم لیکی زینت دے

نو له ورځ دوی ایرې وی لا ستائینی
نه عزة پېژوی کښې پاتې دخاوند دے
دوی نظر به دحرے سپی کوی بی بی ته
نه صلاح نه مشوره کوی پکار کښې
لباسی دخاوند ښځې نو له کلدان دے
پاتې نه دی محبت د دوی پکور کښې
مشوره د خاوند ښځې واجبی ده
دخاوند ښځې حقوق دی برابر
پخاوند باندې واجب کار د باهر دے
وجه داده چه خبر په قران نه دے
نه خاوند دے پخپله حق باندې خبر
ښځې کوی د بدې نه ښځې تعلیم دی.
حقیقت کښې دا انسان خو یو حیوان دے
تعلیم نشته دے په ښځه هم په نر کښې
بی تعلیمه ښځه څه ده سخت خردی

کار دې نشته په خرڅه پو نړې دیشتنې
نه خاوند سخه د ښځې پاتې خوند دے
وادو مه شه نیکه ښځه غضبی نه
ځکه دوی وی نقصانی په بیوپار کښې
نه اعتبار پدې وکښې پانی نه احسان دے
یو تربله سره سوزے پخپل اور کښې
په کار کښې مشوره کوے ښځې ده
هسے نه چه ښځه وینزه وی د نر
او د ښځې په بالې په کور نظر دے
دوی خبر په شرارت د شیطان نه دے
نه بی بی ده چه خر خوړے د شوهر
خاوند نو ته ولاړے په تعظیم دے
په تعلیم باندې جوړ شوی دا انسان دے
د حیوان پښان لوټیږی سه عز کښې
بی د ښځې نه کور څه دی وطن خردی

محبت۔نفرت۔محنت

د انسان په طبیعت کښې محبت دے
کوم یو څیز چه دے محسوس کړے د مفاد
کوم یو څیز چه دی محسوس کړے د نقصان
پخپله شان چه ده شوې تربیت وے
دهغې سره ده تل محبت وے
بی غرض محبت نه پیدا کیږی
پغرض دی محبت که د مور پلار دے

هر انسان کښې ور سره دومره نفرت دے
هومره هومره طبیعت شی دده بناد
پخپل وس دے د هغه نه رسالې ځان
همیشه هم دده هغه طبیعت وے
دبل شر کار نه دده زړه کښې نفرت وے
بی غرض شفقت نه پیدا کیږی
پغرض دے محبت که د چا یار دے

خواه مخواه پکور کښې یو انسان بکار دے
هو سړے خو څوک کېدار نه شي نیولے
د دېر حرځ نه مسلمان په ستر خلاص دے
هر حیوان کښې ستر شته په قدر قدر
سلخ مچے ماشي مېږي کښې هم شته ستر
که وي جاله د کارغه یا د تېپس
نه کارغه جاله پرېښې ده کارغه نه
د انسان د جالي ډېر لوا زماته دے
داڅو ندون دي فطرتي د هر انسان
د غلام آزاده ول ځکه ثواب دے
خپل خپل بیتي په او ږه او رلے بکار دي
فلسفه چه څه د ستر ده هم داده
په دے ملك کښې هم ډېر یو تے دا اثر دے
دوي پچپله کړے بې ستره ستر دارے
کوراکو رسره دي ناستي عیاشي نه
هر سړے د چپلے ښځې په ستر کار شو
نه بي بو نه برکت بالي د کور شه
نه حیا پدو کښې باتي نه عزت دے
نه پدو کښې څه تمیز د نیك و بد شته
نه څه کار د دوے پرمو نځ نه پرا و دس شته
سره تاوے په جوړ تندے کوزي خاوند ته
د خاوند په مال کلي کوے دوے تالان دے
بالکل بي نشته که خاوند ئے قرضدار شي
نښه لوو ځ دوے سره خیال د خپل زینت دے
نوله ورځ د دوے تېرېږي عیش عشرت کښې

چه د مال متاع د بار پېټې څوک کېدار وی
او که نیسي هغه نشي څوک ساتلے
ځکه دا حکم فرض شوے عام و خاص دے
ښځې ناستي په پچووی نر په سپر
څوك باهر وی څوك په کور کښې دي پسر
نر نژدي جالي تر نه پرېږدي په وس
نر مارغه بچي سپارلے دي مادغه ته
لازم شوي په وي ځکه دن او رات دي
زیاتي ظلم دي مړئي نیول انسان
چه انسان غلام ساتل د خدائے عذاب دے
ظالمان دي چه د بل په اوږه بار دے
بې ستري کښې عیاشي ده هم بلا ده
په کور کښې د یورپ سامان اکثر دے
دوي پچپله ورته او ښوے د عیش لار دے
لا دي ناستي په آکو بچه کښئ ته
په ډېر نیر څه کښې نادار شو قرضدار شو
چرچیا دعو ړکان وه هغه سپور شه
نه پدوے کښې څه پرده باتے عصمت دے
نه څه خوف د دوے پزړه کښې د احد شته
نه په حج نه په زکوٰة کښې د دوی وس شته
هم بالله د ته هم خاوند د کچکو لکند ته
له هغو وبال د دي د دوي پخان دے
کور کښې نۍ یو له پېنځ د ساهو کار شي
دوے کښړے دا ښېنتو ده شرافت دے
نوکي لاړے د سحر خوابنے په خدمت کښې

رور دَ رور نه شو وېزاره یلا ر دَ خوئ نه
نه دَ خدائے سره دَ دوی څر محبت شته
جهالت دَ دوی جذبات دے ساړه کړے
خواره شوی داسے نه وو چېر تر اخره شو
دوی ته هیر دے پاك رسول ویل یا خه شو
یو تر بله بېزاریږئ فتر با نېږئ
مؤمنان دَ یو بابا ادی ځامن دی
همیشه دِ دی پد دی کښې محبت
درد دَ ټولو به یشان دَ یو اندام وے
دنړا ورځ پد وے تیاره کړه جهالت
د محنت که پکښې شته دَ شاباس نشته
دَ مؤمن نه تل نفرت دی عداوت دے
په تعلیم احساس کولی طبیعت شی
محبت خو ځکه کم دے په حیوان کښې
بدۀ ورځ ځکه هر ځای د مسلمان ده
د حیوان هومره احساس دے د مسلمانکښې
دَ حیوان نه پکښې زیات محبت نشته
تر هغے پورے مسلم کښې محبت وه
تر هغے پد وے کښې شوق وه دَ محنت
تر هغے پورے د دوئ وه خلافت
دے قرآن دوی پکښې راوسئے محبت وه
تر هغے پورې الله دوی ته یاور وه
چه تعلیم ئے دَ قرآن دلاسه کښېنود
خدا یه بیا ته دَ مسلم پلاس قرآن کړے
بیا سیراب کړے ټول جهان دَ محبت

دنیا پوره پېښوی دَ دوی دَ خوئ نه
نه پد وے کښې څه احساس د قومیت شته
یو تر بله دوی نفرت دی ساړه کړے
چه تر اخه وو هغه تول د دوی تربنه شو
ځکه بنیو کښې دوئ د لاره مره وابنه شو
یو تر بله بر یه کار کښې ورانډې کیږئ
لادانی دوئ دَ یو بل دَ حزمن دی
او دَ غیرو نه د تل کوی نفرت
خوشحالی به دَ یو کس په خاص عام وے
نه محنت شو پکښې پاتی محبت
محبت که پکښې شته دی احساس نشته
او دَ غیرو تل خدمت دی محبت دے
په احساس انسان کولی محبت شی
چه احساس دَ علم نشته ده ځانکښې
چه دده اسنوږ تر ټولو د حیوان ده
ځکه ځای ئے ځای باریږی په جهان کښې
بی خوراك تور حاجت دَ محنت نشته
تر هغے دَ اسلام کړے دوی خدمت وه
تر هغے پد وے کښې پروت وه قومیت
چه تر څو دوی عمل وه په ایت
دے قرآن دوی ورک کړے عداوت وه
چه تر څو قرآن پاك د دوی یاور وه
پاك الله د رفاقت حکم دوی پریښود
مرور نه دَ عمر تو بیا خپلوان کړے
بیا ته ور کړے ددے ځمکے خلافت

دَ انسان محبت دا هم د غرض دے
دَ انسان غرض ډیر محبت ډیر شی
دا دنیا اباده کړے محبت ده -
په احساس تل پیدا کیږی محبت
چه احساس پچا کښ نه وی دَ یو کار
هیڅ محنت بی محبت شوے نه دے
مجازی عشق کښ غرض تو لر د شهوت دے
محبت دَ پاک الله هم بے غرض دے
څومره څومره چه محسوس لاچاری کړے
چه لاچاره چا کښ لے نه دے ځان
هیڅ د دوی پوهه کښ نوی محبت
چه عمل کښ احساس راشے محبت دے
چه نقصان پخر کښ بیا مومی نفرت شے
د فائدی کار کښ لوی تل محبت
محبت تل پیدا کیږے په احساس
هر یو کار په محبت د دنیا کښ کیږی
څومره څومره چه پچا کښ محبت وے
دَ کوم کار سره چه نه وی محبت
پهرچا کښ ډیر احساس دے محبت دے
هره ورځ نوی ایجاد نوی حساب دے
دَ هر کار سره د دوی محبت ډیر دے
قومیت پکښ جوړ کړے محبت دے
توره شپه ډے رڼا کړے پر محنت دَ
په مسلم کښ احساس نشته د هیڅ کار
دَ هیڅ کار سره د دوی محبت نشته

هر حیوان کښ الله ایښے دا مرض دے
د حیوان غرض دے کم محبت هیر شی
بنا کړے بے غرض بانډِ قدرت ده
محبت سرے اخته کړه په محنت
هغه کار د ورته نښکاریږی عبث بار
هیڅ عاشق بی محبت سوے نه دے
حقیقی عشق کښ غرض د روح فرحت دے
هسے نه چه طبیعت دی لی لا مرض دے
هومره هومره پاک الله نه دے زاری کړے
دوی منلے حکم نه دی دَ رحمان
دوی کړی تو لر دَ انسان طاقت قدرت
هسے نه چه د ده ځان له طبیعت دے
چه فائده پر خر کښ مومے محبت شے
د نقصان دَ کار نه تل کوی نفرت
او محنت مدام زیاتیږی پر شاباس
هر مشکل پر محبت تل اسانیږی
هومره هومره دَ هغو شوق دَ محنت وے
هغه پروت وی همیشه دا سے لت بیت
شپه او ورځ د دوے محنت دَ مشقت دے
هره ورځ نوے سبق نوے کتاب دے
دَ دوے ځکه پر کار کښ نفع خیر دے
پیدا کړے محبت پکښ محنت دے
لانډِ کړے دوی دنیا په محبت ده
او که وی محبت نه لرے بے کار
د هیڅ کار احساس پیدا کښ محنت نشته

پهرچا چك نكوى دَ كيش دَ پاره — په څه شان څه لاس له داغلى ميش دَ پاره
نن پرون دَ كفايت چرځ شعار دے — حقيقت كښ هغه تول په بد رشمار دے
په ډودۍ دَ مسافر كښ كفايت وى — په تهانه كښ په تحصيل كښ سخاوت وى
ټى پارټى ګاردن پارټى كښ سعادت وى — په خيرات كښ په زكوة كښ ثقالت وى
په پوره كښ په جبه كښ شجاعت وى — پنځه منت كښ دَ اسلام د قوم بدعت وى
په نيټه كښ په ناچ رنګ كښ لوى ثواب دے — د مولود شريف په رس كښ لوى عذاب دے
دَ رشوت دَ پاره ډكه سالى بدره — پياده زغلى د بګۍ نه كوى ډډه
په كوزه دَ جماعت كښ كفايت وى — باك نشته كه چا ننګ دَ ولايت وى
په دره جامه د نهلى مسافر شے — باك نشته كه دولت كال و مفلس شے
كفايت دى دَ مزدور په مزدورى كښ — هسے نه چه بيكارى كښ نوكرۍ كښ
تجارت به تل كوى پلاسو بنيو كښ — هسے نه چه په بيسو كښ په روپو كښ
دَ سيد دَ ميان ملا نه به پټيږى — به حكامو به ډمانو به وريږى
به سپاهى په چپراسى بانډ قائل وے — په پيسه بانډ شكو به دَ سائل وے
د اسلام خون كښ چندے كړى عزت — پنځه منت كښ دَ اسلام كړى ذلت
دَ قرآن د پاره نه دى په پيسه كښ — ډير ثواب دے د سركار په مدرسه كښ
كه هرڅو وركوى زهر پتاسه كښ — لا شيطان دوى غوره ده په وسوسه كښ
پښى شاه كه فصل تول نا رسى خير دے — خاصه دَ زميندار ګوفت په سيو دے
اجاره اجاره دار خير دے كه وخورے — كفايت كړے دے او رشے غم نه خورى
په زركو لو روپے خرڅ تبچه اوشوے — ډاك بنګله كښ دَ حكامو مجره اوشوے
دَ ميله دَ مسافر كښ ځاے نه وے — څو ميله چرډ بوټ سوټ دَ ګوټى نر وے
د شوے دَ بد رمغے كښ كفايت دے — هر كار كښ اوسط بهتر دے دا ايت دى
هرهر چرمبد رشى په بله بارشى — په بله څه چه هم پنځله پخان بارشى
بيا دَ ژوند نه پنځله سركل بانډ راضى وے — منتظر بيا دَ قضا دے دَ قاضى دى

د خادم دَ پاره بد رنصيحت شو۔
ځكه پوے ابن په ځوږ و دَ كفايت شو۔

دښمنان ټول د اسلام زیر و زبر کړے
خدایه ټیڅ د هر مسلم د زړه ګلی سرا کړی

محبت خدایه پیدا کړے په خادم کښ
محبت چه وی پکار څومره ناظم کښ

بذر کفایت

په هر څیز کښ کفایت کول سُنت دے
په کفن کښ هم پولیشت زیاتی بدعت دے

په خوراک کښ کفایت دی هم پوشاک کښ
هم په غلکښ پینادۍ کښ یم رک جواک کښ

چه بچاۍ باندِ خرڅ نکوی کنجوس وی
همیشه دا دا سے خلقو بد ناموس وی

چه بیجا په خرڅوی دولت لچُه دے
چه عبث وقت خرڅوی دغه بچه دے

چه نر لاس د ومره اوږده کړے چه بربنډه شے
چه نر لاس د ومره کوتاه کړے چه توت شنډه شے

له طاقت نه زیات خوراک کول اسرافُ دے
دَ مرَ بی سرَه به یو تالی انصاف دے

دَ خپل شان نه چه خرڅ زیات کړے مبذر شے
دَ خپل شان نه چه خرڅ کم کوی سپک وزر شے

پهر حال کښ دِ سرے میانه رَو وے
هسے نه چه لار دروی لا په دَ روی

دَ خرڅ لارے دے ښکاره ټولے قران کښ
هم په خیر کښ په زکوة کښ په احسان کښ

اندازے دَ خرڅ ښولے دی قران
داندازنه زیاتی کار دے دَ شیطان

مبذر بیشکه رور شی دَ شیطان
دورلا خر کړے چه شیطان شے دَ ځان

خپلولی دده سرَه شی دَ نقصان
کورمالت دده په او رسوزے خپلوان

ورکوی بل له ترغیب د بد بے لارے
څه حلالی چه ده کړی وی مردار دے

تر دده اثر پریوزی کورمالت کښ
نقصانی شی دده ناسته په صحبت کښ

بے دَ ځان سره کور کلی لچر کان کړے
ټول پکو خوا که ټول دے لوړے خپلوان کړے

نه پخولی د مبذر سړے اعتبار وے
که هُنه خو دَ لوچکا ټوناموس دار وی

همیشه پورے په ده لوړے بازار وے
کره نه وی ټول کو ته دده بیوپار وی

ملکان نیزے وهی دده پکو رکښ
نه کښد وکښ دا نوموی نه په ښکو رکښ

چه کوم وقت دده نه مال لار شی کنګال شے
دی دَ ملک دَ قوم دپاره لوی وبال شے

تر دده خرڅو نر زیات بذر نشه شی
غلا غلتی جور و جفا دده پیشه شی

که هر څو په صداقت باندې چلیږی — د دوغړن د زمانې شي خوار د ښتنې
مخوریږ د زمانې کاسنډ بې مخ - — د چارا مه شه میلمه په د اسې څونې
نه د ناستې د ولاړې د سر و وی — تل جاې د ده شلیږی لې وی د ېمنې
په دېر تیر څه کینې او بې توبې کوز دې — نوله ورځ د ده خوراک شې د ژړوینې
د یوې نه زیاتې ښځې دی حرامې — که کنړی نه د قرآن ایت د ښتنې
دیکنیږ شک نشته خلور ښځې روا دې — که لولې څوک طاقت شې د ساتنې
اعتدال ساتل به دې وکړی واجب فرض — څوک ساتلې اعتدال شي په د ښتنې
که هر څو تر اعتدال ساتې به دې وکړی — دوې به بیږ دی څوک اعتدال نه د اوغنې
که یوه ښځه وه شنډه بله او کړه — نرچه ته به عیا شې لرکوی جنې
چا چه کړی دوه او در ښځې خلوروی — پاتې شوې دی دچا و داڼې څونې
تل اولاد دوی کوکړی د ښمنان وی — همیشه وی به دې وتکې د بلا د مینې
یوه ښځه پاکه له سره بې بې سره ده — څوک به څه کا دری خلور بلا چینجې
د خادم ښادی یکوره څکه کرم دې — د چا مشه به قسمت کړی دوه میرمنې

دوه میرمنې په یو کور کړی دوه بلا دی — لکه مرتنې دوه بلا د چا په لار کړی
نه به خلاص تر به تړ پړ نه به خندا شي — لکه شین به لوغړن پړ ونې پیا کړی
بله ښځه داسې ده په ودان کو کړی — لکه کوبه لوکې چه کیږ دی څوک بربا کړی
خوشحالی خندا هوس د بنو کوکړی — لکه قند چه لنوی پخوله د مار کړی
دوه میرمنې د لستو نړی دوه مارانې دې — خاماران دی بې اودې پوانه بیمار کړی
چا په خپو کړی ښکلې کړې دوه میرمنې دې — چاڅای کړی دواړه ښې دی یو بیزار کړی
طبیب هغه دې چه تیر د چا په ځان وې — ډیر ازار خادم لید لې دی دې کار کړی

خوشامندی برامندی

خوشامندی فطرتی د انسان خوی دی — پیل ښان منت زاری نه پېړه د دوی دې



په یو کور کښې دوه بلا دي دوه مېرمنے | که څوک را ولي سل ځله پاکد امنے
نه څه شرم نه حیا شي پکښې پاتے | یو تر بله په ځان اړوي لمنے
پسے زړے شي تېرے د دوي ټول کښې | د منړے پښان جنګ شي مړه غونے
نه په خوک نه په سپېړه نه په ډب وي | نه په چپ په دلاسه وي بل لمنے
کور مالت مدام د دوي په تماشه وي | د خاوند په توک نے په روت وي پاس پړ ونے
نه په زړا و نه په بردوي خوشحالي | خوچه دوه دي تر ښځے بوے غمژنے
هره ورځ مشاعره دي د دوي کور کښې | هره ورځ وي نوے طرح د اخونے
که لقمان د زمانے د دوي خاوند شے | بحکمت به یے چلا نه کړے دوا د بڼے
د خاوند به غوښو دواړه نه مړېږي | لکه نښتي چرده سپي وي په خرینے
شپه او ورځ د دوي ایږي نه قلاربږي | که څوک شي په که تلو بانډ بپلنے
دغه حال د دوه د بنو دے پکو کښې | د چا مرشه د رسے خلو د بلا په خونے
تول شپه په شوکېره باند نیوېږي | د چا مرشه ټچاموکښې د اسے کنے
نه څه بو نه برکت پاتے د کود شي | منګی وچ پلا خي کور کښې شي د سکنے
هیڅ عزت یې پاتي نشي ټچنېل کور کښې | ټچنېل کور کښې دے سیلم شي بې سېلنے
په یو کور کښې کور کے سره بنا کړې | پاتے نه شي د ځېل مال څوک د ساتنے
لاس تر لاس سره ناستے وي بیکاره | که وي لوڼه د بل داتو شي نیازبینے
کار د دوی وي پېغور و نه شاغونو نه | تول ورځ لکه کوترے وي په عڼنے
نه څه ترس د خاوند ځان و مال وے | توله ورځ سکي د خاوند پسے کښې وینے
نه قائله د سخ خوانې په نیکے وے | همېشه د پلار کنے کوي زنا تنے
بله ورځ پکښې د خوانې د اندرو وے | نه خلاصېږي به د هلزادئ لښنے
نه څه کار د دوي د کور په سنبالي وے | کار د دوي اېرے ویل وي لاستلینے
که څوي لور د یو ے خوانه تر دے که | بیا د بلے تر صبا یورے د شمنے
په بلا رمړي څوے او لور تر ښځے ستائي | خوچه و دنر کړے پلاس کښې ځیلړه د مینے

که سنګلاخ وی خوشامندې بانډ پوست شي | نشنډ بانډ دشمن بې پردې دوست شي
مشرانو خپل درانه ځانونه سپک کړل | پښتنو خپل د پښتنو خوي ونه ورک کړل
ټوله ورځ دوي د حکامو پرستش کړي | ناجائزه خوشامندې سفارش کړي
دوي د باد د پڼې سپک شو حکومت کښې | نه عزت د دوي شو بانې قومیت کښې
خوشامندې دې د دوي د ځان د پاره | هسې نه چه د ملک قوم د شان د پاره
ناجائزه خوشامندې د هر چا کړي | که پر د سرې بیتې پنګې ترملا کړي
که سائیس وی که بیره د چا ساحب وي | پر سینه ورته لاس ایښې خانصاحب وي
خوشامندو د حکامو سترګې سرې کړي | ځکه دوي څو نر قطې پر نورې درکړي
خوشامندې د غیر قوم بې غیرتي ده | پر پښتنو کښې بې ننګي بې سوډ لئ ده
خوشامندې لا د ورور لا د عزیز دي | خوشامندې چه پردې کوي ناڅیز دي
د اسلام سره د چا پوره کښې بد دي | چاخپل کړي هغه خلق په خوشامد دي
چه څوک ضد کوي پر ضد بانډ سهیر دي | کوراطن پر تشنډ بانډ د عنیرې ی
خوشامندې د چا نه کولې مردان | بې منت په ځنګل اوسي شیران
بې منت غلامي کښې ازاد کوزي | خوشامندې به کوي تل چه بد پوزي
ګذاره په خوشامندو د خادم ده | دغه لار د هر لاچار قومي ناظم ده

نشې

څوک چه نشې په نشو بانډ عادت | هم ځواني به دې برباد شي هم دولت
نه شه صبر پکښې پاتې استقلال شي | نه بام فکر پکښې پاتې نه خرخیال شي
نه کولې مزدوري خواري محنت شي | یکورکلي چم کوند کښې ملامت شي
ټوله ورځ نقصان کوي د مال و ځان | نه پوهیږي بچیل سوډ او نه پر زیان
د دنیا خواري نیښني بده انبار شي | هم بچیان بچیل پردي بانډ دې بار شي
بیا په مرګ بانډ د دونه نه وي خوشحاله | ګناره ګناره ګرزي بې مچاله
هیڅ طاقت پاتې نشي په بدن کښې | بې کوزن ولاس بنې د ده کوز نکښې

هر يو کار په خوشامد لا په محنت شي
د حيوان پشان انسانان کيږي ضد دے
خوشامد شته دے په سپي پيشو بيزو کښې
په داشان په ښاتاتو کښې دا خوئ شته
خوشامندے او منت زاري يو څيز دے
خودداري نه پاتې کيږي خوشامد کښې
که درونه خوشامد کا او که سپک شي
هر يو خوئ په اعتدال سائل ښکاره دے
د هوښيار او د منت بيا تشدد وي
داسے ز کولے نه شي خوشامد کړي
لکه څنګه په محنت زي او په ورځ اله
ځيني ځاے کښې خوشامنده لوے حکمت دے
د ارزالو خوشامد څه ښکاره نه دے
د ارزالو کبر زيات په خوشامد شي
هر بادشاه په خوشامنده بانه پالي
خوشامندے د نوکر د رعيت کړے
که انعام ورکړي که ګوښه ئ ده که جاګير دے
دغه وار خوشامندے دے د لوړه
عبادت هم د الله دے خوشامندے
هغه څوک سائلے وينزه لا نوکر شي
بے منت چا سائله نوکر نه دے
هر تحريک په خوشامندو فروغ موے
که کور د خاوند ښځي پرزو رشوي
خوشامنده د يکښې شک نشته چرنه ده
نن پرون کښې بس دهوکه ده چالاکي ده

لا په زور په تشدد لا په دولت شي
ورسره قهر غصه ده تشدد دے
په مارغانو کښې په ګلو ګلو دي زبو کښې
په ګلونو د چمن کښې څکه بوئ شته
معمولي نه معمولي دے کښې تميز دے
نه خرپائي شي تميز په نيک و بد کښې
خودداري چرچا کښې نه وے هغه ورک شي
خوشامد منت زاري دارو د قار دے
د نادان لوبي غصه بيا خوشامد وے
چه سائلي چا څه پيښ وي برائله کړے
محرومان په خوشامندو رازي نوخ له
هسے نه چه خوشامند بد خصلت دے
د اشرافو خوشامندے څه عار نه دے
چه اشراف دي زر به پيا نه په خپل ضد شي
په زړه ور کوي نه تو زند له سالي
چا نه اخلي او بيا نثار دولت کړي
که خطاب د خان بهادر نواب امير دے
لا که ورکړه بادشاه چاله قبا غوره
هم الله د خپل مخلوق کړي برامند دے
خوشامنده د چا ډيره او لږ ز رشي
پوره کړے چا نيمګړے په ز رنه دے
نشته د کښې افسري که نوغ موے
همیشه په خوشامندو دے کو رشوي
ولے څنګه چه نن ورځ ده داسے نه ده
نا راستي ده بې خودي ده بې ساکي ده

برابر هوه نشه ده شرارت کښې
برابر هم نشه ده حرارت کښې

هم دَ ځان یکښې تاوان او هم دَ مال دے
چه دَ ځان دَ مال تاوان وی داوبال دے

دَ الله خفګان ځمونږه په تاوان دے
دی دَ هر چا نه یو نږه مهربان دے

څه پیسے چه پر نشو باندې خرڅیږی
دا بیشکه چه پر بندر حسابیږی

مبتدی دور دَ شیطان دی پفران کښې
چه جوړ کړے چا پیاله باندې تالان دے

په لکو نو دَ افیمو تجارت دے
پرځای دَ تمباکو لوی زراعت دے

په ښار و باندې لُټ شو هندوستان
داپیدا وے دے دَ یورپ سوداګر احسان

داشرافو اولاد ټول پرے برباد شو
دَ خادم خاوند زړے ځکه نابنیاد شو

دَ افیمو ځاے پځاے ټیکه جاری ده
ځکه پیچه رعیت ته داخواری ده

پرځاے کښې چرس خانے دی بنکیږې دے
پرځاے کښې دی پرونه جوارئ دی

بد معاش واړه ددے نه پوره کیږی
رعیت دَ دوی دلاسه بیا ژړیږی

دَ اشرافو نه ارذال بر دے جوړیږے
خاندان همیش پرے باندې نړیږی

حکومت ددے وجه که انسداد
ځکه واړه رعیت شولو برباد

حکومت به انسداد ولے ددے که
دا په ما وناچه کیږی واړه دے که

دَ بادشاه عمل عمل دَ رعیت وے
همیشه دَ خلقو نیت ده پر نیت وے

که نیت ښه وی رعیت نه دَ سرکار
زناولے به کیدله په بازار

داشرافو اولاد واړه بد چلن شو
بدناموس پیښور پر وطن شو

دا منشا دَ حکومت ده چه خه کیږے
نادانان دَ قوم تر او سه نه پوهیږے

حکومت که ددے نه کوی پرسان
اخر شته دی ما وتا پورے چشمان

دَ پنځو پیسو چه خیر دَ حکومت وے
بالکے نشته که نقصان دَ رعیت وے

جواری

بدناموس په دنیا کښې جوارګر وے
دی دښمن دخپل ځان دَ سیم و زر وے

دا عمل هم په دنیا کښې شیطانی دے
دشیطان پیرو مدام خاورے پسے وے

نشے ټولے دي حرامے په قرآن
دا عمل دی په ابلیس لعین شیطان

که افیم دی که کوکین دی که شراب
په نشو کښې دي ملک چنلځ حساب

که نسوار که تمباکو دي لا که چرس
هم نشه دد دي حرام ده هم خرس

هم معجون د نشے واړه دے حرام
هم حرام ده پیاله د بنګو جام

هر یو څیز د نشے وګڼړه حرام
هر یو عقل شي پخته په نشو خام

هر یو څیز چه دے مسکر هغه حرام دے
دا حدیث د پاک حضرة خیر الانام دے

هم لوږے داسے حرام دے پکتاب کښ
برابر هم منشي دلے یعذاب کښ

په چلم بانږ دننه کوکل سخا شے
هر د ساه خاوند پدے بانږ بې ساشے

پاک خوله شي په نسوارو د چرګ کونه
ټل د خولی نه خوږنه وي دغه ټوکونه

ټل په نا سنه دبګلے د مجلس ټنلې وي
د مجلس نه دد یوال خواکښي پسنګ دے

پچوالی کښ خوله تیچه د نسواری شے
دے حیران بیا په خوراک د جوارۍ شي

په څیز دي د نسوارو زهر زیات
دي د مار لړم نسوار د ځان پسات

اکثر خلق دي مباح ګڼړي نسوار
ما پخپله دي ټوکلی دا ځور دار

ولے هیڅ کله مباح نه دي حرام دے
دشمنان د اورۍ غابن دهر اندام دے

اموخته نه نشه کیږي دا دستور دے
څوک چه نه وي اموخته هغه ضرور دے

اموخته که یو دلے نسوار پخوله کړے
پخپل به خوشحالۍ پلاره ټله کړے

پیدا شان که شرابی وسکي شراب
خشنه لولی د اخبار بانړے کتاب

څوک بریوی نشے پدے چه شرابی دے
د هر یا نه پجواب کښ جوابی دے

که یوه ځینړی پخولے صوفي نسوار کا
هغه وقت به فاز ورات پخوله ګذار کا

تر صبا پورے به دے بیهوش پروت وي
حادثات پدے تیرشوے به د موت وي

پیدا شان که صوفي کړے شراب نوش
هم بیدا نګښ به خراب پروت وي مدهوش

دروژے چلم هر چا بانږ لګي
هما بنام کښ دهر چا پخوله کښ ذکر لي

دغه حال د نسوارۍ چرسي بنګي دی
دغه حال د شرابی بدبخت ننګي دے

که چلم دي که نسوار دي که شراب
که ټورخه دي یو د ټولو دي عذاب

پعادي بانږ اثر د نشے کم وي
پصوفي بانږ د هر یو یو راز دم وي

چه خودي د چا نه لاړه شي ذليل شه — بېخودۍ باندې شريف سړے رذيل شي
چه خوددار وي امير دے يا فقير وي — امير دے د بېخودۍ سره خواري ده
خودداري نه پاتې کېږي په طامع کښې — بېخودي داغلې نه ده په قانع کښې
خودداري د حد نه زياته تکبر دے — هر يو څيز پر اعتدال ساتل هنر دے
بېخودي ده چه ولاړ د بل په در وي — داخودي ده چه څروي دده پسې وي
چه خوددار شي هميشه هغه بې نياز شي — په کور کلي په وطن کښې ډېر ممتاز شي
څومره څومره چه خودي وي په انسان کښې — هومره هومره مخور يږدي په جهان کښې
چه په قوم باندې درانه شي داخودي ده — چه په ځان باندې درانه شي بېخودي ده
خودداري په يو کښې شک نشته چه ښه ده — که سړے بيا خود پسند کړي دومره نه ده
په قام کښې خودداري ده پاسداري ده — مسلمان کښې بېخودي ده بېزاري ده
په چا کښې اخوت دے قوميت دے — مسلمان کښې شرارت دے هم نفرت دے
غلامي ورنه د غيرو سرداري ده — د خپل قوم سره بازي ده غداري ده
د غير قوم نراخه نراخر در ته خواره دي — د خپل قوم خواره خواره ورته نراخري
د سړي ښتا نه واړه شوې خوده — د خپل قوم خبره لګي په ده بده
غلامۍ په دوي کښې کړے سرايت دے — دوي ښتو خپله پرېښې قوميت دے
تول ورځ دوي د حکامو پرستش کړې — يو تر بله شکايت لا سفارش کړي
دوي درانه ځانونه سپک کړل حکومت کښې — نه هسې د دوي شوه پاتې قوميت کښې
نه په دوي کښې د ځان پاتې خودداري شوه — نه په دوي کښې د قوم پاتې پاسداري شوه
نه د دوي نه د هغوي شو نه د ځان — هم په دوي باندې وبال دي د دوي ځان
نن پرون خلق مغرور نه خوددار وائي — هم خوددار مغرور په خپله خپل ځان ستائي
هېڅ عمل به دده نه وي د انسان — بنامه د نسان ملک به وي ناشان
تول ورځ د ده د قوم غوښې خوړک وي — په خدمت کښې د حکامو په چالاک وي
د خپل قوم نه به مدام په چپ و راست وي — او غير قوم ته به پنا ور کښې لا ملامت وي
د غرلس خوددار کېدے نه شي غدار دے — هم جاسوس دے د کور کلي د سرکار دے
هميشه قوم فروشي د ده پېشه وي — د حکامو پرستش د ده نشه وي

صبر رهم په اصلي معنے کښې دے وی
چه کله کړے دهٔ تالان پخپل دفتر دے

مونځ اودس دده نه یاتے جر ذکوة وے
دَ شیطان په ارواح مال د ده اکثر وی

هیڅ اعتبار ئے پاتے نه شي پوطن کښې
بے اعتباره پخپل کور کښې دَ بد روی

که هزار قسمه هنر دده ایزده وے
هر یو کسب بی فائدے دده هنر وی

په یو داؤ دَ ده دَ ورځې محنت لاړ شے
دَ بال بچ سره بیګانه دے لغړ وی

ډیرو خلقو جائداد دو نه په دے داؤ کړل
سر سر تور شپے ابلے بنیے ټل کور وکور وی

نه حصه دے په پرتوږ دخور ولوُر وی
نه حیا دَ خپلے ښځې دوی په سر وی

نه غیرت په دے کښې پاتے نه حیا شي
که هزار ځله اشراف پخپلون کمکر وی

یاراشنا ترنه وېزاره خپل پردی شے
سبه دَ ده له لیونے شوریده سر وی

غلا غلتي د دوی پیشه او لنګې شي
په ځائے کښې دده ناسته دَ خطر وی

دوی دَ هرچا دَ نظر نه پریوزی سپک شے
تکه خلقو ته جر سپک خشرن دَ خر وی

اهلیت په دوئے کښې نه وی د څه کار
او که دے هم دده دے لاس او شپے پسر وی

خپل قسمت دده خراب کړے وی پخپله
بی موجب دَ الله نه مر د روی

په بیا کښې دَ هر یو مرض علاج شته
دارو نشته دَ مریض چر جوار کړوی

خدایه ته پخپل کوم باندې بولدوغ کړے
هر مسلم په جواری چر سام سر وی

دَ خادم وینا ترڅه به په هغو وے
چه دَ سره سرے نه وی ځناور وی

خودي بے خودي

حقیقت کښې خودداروالی متقي ته
او بېخود والی فاسق فاجر شقي ته

دا خودی ده چر خوک اوسالی خپل ځان
ځان مانزدادی چر اوساتی خپلشان

چه را نه ولې دی فرق په وجاهت کښې
شجاعت کښې قومیت کښې عبادتکښې

چه عزة څوک دَ ځان اوساتی خودی ده
چه ځان واچوی ذلت کښې بېخودی ده

چه څوک بلدځان پښا نکړی اخودی ده
جر څوک ځان دَ پښیمان کړی بېخودی ده

چر حیا اوسالی لاس کښې خودداری ده
بېخودی بیحیائي ده رسوالی ده-

تاریخ جغرافیه

د تاریخ نه مطلب تیر لیزاره حالات دی
چه راغلی په ډیرو خلقو آفات دی

دوی په څرو و پوهه تر شوے بیا شو بیکتر
ولې نشته د هغوی په دنیا پته

دوی روان یکوم مذهب په سیاست وو
خاوندان دلته د څومره ریاست وو

څومره عمر دوی تیر کړے وه دنیا کښ
بیا دوی بریوا تر یکوم غفلت و باکښ

تمدن د دوی څه شان او معیشت وه
پخه شان د دوی دوران د حکومت وه

تجارت د دوی څه شان صنعت حرفت وه
کوم یو کار د قباحت کوم د عبرت وه

عاقلان همیش د دے نه سبق اخلی
بادشاهان د تاریخ څکه ورق اخلی

هغه پیژنی چه کوم کار د رو د نقصان
هغه و اخلی چه کوم کار وے د ګټه دان

کوم یو قوم چه د تاریخ نه خبر نه وی
د هغه به تاج او تخت او افسر نه وی

باقی شوے د هغو حکومت نه دے
باقی شوے د هغو وجاهت نه دے

باقی شوے د هغو قومیت نه دے
باقی شوے د هغو سیاست نه دے

نه راغلے پوهغو کښ خود رائی ده
لوے شوے د هغو نه بیماری ده

د تاریخ نه سیاست مدام جوړیږی
هومره هومره لوے کیږی چه زیږی

جغرافیه د تاریخ خورده حقیقت کښ
همیشه وی د تاریخ د خدمت کښ

بے له دے نه تاریخ هیڅ نه شی کولے
تاریخ ونه ده او دا د هغے ولے

دا هیئت د وطن ښائی تاریخ حال
دا دکان سړی نه ښائی تاریخ شال

بے له دے نه لارے بند د تجارت وی
بے له دے نه لارے بند د حکومت وی

هم پکے بانډ خو رشولے زراعت دے
هم پکے بانډ شو شمولے د صنعت دے

هم پکے بانډ نفسونه دی بو شوی
هم پکے دی تن قومونه بند و شوی

هم دے دوا رو دنیا کینوده پیخ کښ
دهوسبند او به یکو رکښ هرچا او سکے

د دنیا په کو بنه کو بنه خبردار شو
خبردار خلق په نرخ د هر بازار شو

هر څوک پوه شو به تمیز د لوے زور
بازار کړم هرچا او لیږه هم سور

د هر ملک په پیدا وار بانډ خبر شی
هم د سیمے غم په لار بانډ خبر شی

غلامۍ د دوی نه لوړے خودداري کړه
بیخودۍ د دوی جام منت زاري کړه

په منت بانډ موندلے چا عزت دے
د عزت شئے قومیت د حریت دے

هیڅ عمل به دده نه دوی د قرآن
نش په نیس تپاس خودداره بولي ځان

همیشه د غلام کار منت زاري وی
د مولا به ئے د غصه وی دشواري وی

همیشه په غلامۍ جذبات سړېږي
هم کوتکیان شي هم رنډ به ئے هم کنړېږي

بیخودي خواري نیستي پکښ پیدا شي
په ځائے کوته بیوپار د دوی سودا شي

مایوسي پکښ پیدا شي شي مایوس
دوی کړې به د مثال نو خپل ناموس

دوی بچپله د خپل قوم تے دشمنان
نو له ورځ قوم خوځوی ارزان ارزان

نه حیا به ئے د وکښ پاتې نه غیرت شے
نه د قوم نه د وطن نه د ملت شے

بے خودي ده چه تباه مسلمانان شو
خودداري ده چه نورپور نه په اسمان شو

نو له ورځ دوی د خپل قوم کوی خدمت
بو نه بله ورانډ کیږي په سرعت

دوی د قوم عزة کړ لے خپل عزة دے
دوی د قوم ذلت کړ لے خپل ذلت دے

په تول قوم بانډ وي غم چه په ګرم شي
نول سره نه ورکوي به وچه یو کم شي

بو نه بله دلسوزي ده شفقت دے
بو نه بله همدردي ده محبت دے

خدائے د پاره ئے بیخود واوس بیخود شئ
نول خبر د زمانې په نیک و بد شئ

بس دے داوشوه نو تکني په ئے د روغوالے شئ
په یو حال به یوه خوله په یو اقبال شئ

ځان له ځان له سره مه کوزدے راغونډ شئ
هر شیطان نه ځان قوی کوئ لکه خنډ شئ

هر یو خیال ځان کښ پیدا د ازادۍ کړئ
اوس نظر ناسود قوم په را بادۍ کړئ

خودداري ځان کښ پیدا اکړي حرمت
غلامي څوک ملام نه کوي خدمت

په دنیا کښ هر ځائے د و د قومیت دے
په هر چا کښ ازادي ده حریت دے

په هر چا کښ د خودي بیخودي نشته
په هر چا کښ قومیت دے صدي نشته

د هر چا ځان له روزګار ځان له بیوپار دے
د هر قوم ځان له سودا ځان له بازار دے

د خادم په زړه د پر خلق به ویخ شي
دا کلام بچیا به خوږ بچیا به ترېخ شي

ټول تعلیم دَ غلامئ مونږ له راکیږی
بے له دے نه څمونږ هیڅ نه پکاریږی

د تاریخ جغرافیے نه داغرض دے
چه ورک شوے زمونږ قوم پکوم مرض دے

لا یو قوم دے پوهٔ شوے په څه شان
پخپل شان ددوے نه شوے دے گذران

مونږ هم پسے لاړ بانډ روان شو
مونږ هم پخپله پوی پخپل گذران شو

مونږ هم لکه دَ نورو شو آباد
همیشه خو به مونږ نه یو خانه زاد

جنتی څکه دوزخ ته نن روان دے
چه پرې لیسے ده تاریخ دخپل قرآن دے

هر یو قوم ورته یاد شوے په بار بار دے
چه تیر شوے پخو ځرنګ اد بار دے

څه اسباب وه دَ هغوئ دَ بربادئ
څه اسباب دے دَ یورپ دَ آبادئ

جنتیان پخه سبب بانډ برباد شو
چه ته بناد وو ددوے په څه سبب نابناد شو

ته له نن نه ددوے خبر دی نه دَ کل نه
نه دَ مل نه سبق اخلی نه دَ غل نه

پیژندلے په تاریخ شی قومیت
پیژندلے په تاریخ شی حُریت

قومیت سړی نه بنا لئ تجارت
زراعت هم تجارت صنعت حرفت

جغرافیه په تجارت بانډ لیدے شی
پس له دے بیا سیاست پکښ راتلے شی

سیاست بیا حکومت اخلی پخپله
داسے قوم دچا خدمت به کوی څله

دَ خادم دَ شعر خوند خو څکه ډیر دے
چه خبر دے دَ تاریخ په زور و زیر دے

دریغ قوم دده خبر په زیر و زور شوے
هم خبر دے دنیا په بحر و بر شوے

چه دَ نورو ځرنګ حال څمونږ څه حال دے
دا ټول قوم ولے بے تاب و بے مجال دے

زنا۔نکاح

په دنیا کښ که فاحش کار دے زنا ده
عقوبت دَ زنا کار سړی فنا ده

د زمانه سُور او نشتر په دنیا کښ
انسان پریباسی یعنی کښ بسودا کښ

د طاقت دَ پاره لاړ هر زنا ده
دَ دماغ دَ پاره لا زنا بلا ده

که یغره کښ قیمتی لعل و گوهر دی
په انسان کښ قیمتی دده جوهر دی

هر سړی کښ چه جوهر نه وی نامرد دے
بے جوهره نو ره کله دَ نبرد وی

ورښکاره علم وهنر د هر وطن شي / په سیالۍ هغه د نورو زیب تن شي

سبق کړے هر یو قوم دے نن دا دواړه / ځکه زغملی په ودانه هم پرشاړه

هره لار د ترقۍ ورته ښکاره ده / هرڅه کښې نن ددوي ځکه واره ده

دوي لوستلے مخ وجزر د هغا قام دے / ځکه دوئے د مخ نیولی نن لګام دے

د تاریخ نه دوي جوړ کړے سیاست دے / په تاریخ ددوي جوړ شوے قومیت دے

په دے لار ترقي کړے مسلمان وه / دغه لار وزنه نیولے هم قرآن وه

د تاریخ علم قرآن دے ژوندے کړے / بیا تاریخ بانډې پرتے وے ړنګے د پے

د قرآن نه ړنبي نښه دے تاریخ / او که شته دي خوار نړلے دي تریخ

د عرب ملک د شګو یو صحرا وه / چه پیوند د ده د نورو نه جدا وه

نه کوز دوي وانه چرته باهر ته / نه راتله څوک د باهر نه ددوي در ته

هیڅ خبر نه وو چه بل چرته وطن شته / بے شرو نه لا اشنا لو نه هم د تن شته

بلي د او ښن نه لا بیور خبر کښې روزي شته / بے د رور نو بو رنه بل وښمن موزي شته

نا اشنا دوي بیا مرد د الف بے وو / بیر سانته یو اشنا د کلي بزے وو

چه قرآن ړمبے ددوي قومیت جوړ کړو / چه قرآن فهم د هر یو عرب سور کړو

قومیت په دوي کښې وکړ سرایت / د قرآن تاریخ ددوي خیال کړ اوچت

ورښکاره د ړمبو شو مد وجزر / بیا یو ځل دوي غداري په لبنو هم بدر

بیا دوي وخستر بلاس کښې تجارت / دوي ترلنډ شو لوے لوے مسافت

ورسره په دوي کوه خپل اشاعت / بلاغت ددوي شو وه فصاحت

پیل شان بانډ شو کړے دوي اسلام دے / هر یو قوم کړے د دوي یو ځل سلام دے

هر ملک هر وطن بر کوزیل د دوئے / مال دولت او هنر ونه بر اوړلے دوي

پیل شان عرب د علم وهنر کور شو / بیر څوک اله کښې عرب یوے لپنیل زور شو

هر چا کښې د علم او هنر سیالي شوه / د کینے نه د هر چا سینه خالي شوه

بیا روان شو د قرآن په سیاست / دوي روان که قوي خان له حکومت

دوي بیا ورکه نورو نوروله سبق / چرد دوي ورکړے نه وه چا نه پرهق

لکه نن موږ له راکېږي په مخ پرق / او حمونږ نه دهنر سالی ورق -

نغنونه قسم قسم د دنیا خوري — هسې نه چې د حیوان پشان کیا خودي
ولې بیا به هم دې اوسي اعتدال کښې — هسې نه چې دې ځان پر بیا سې وبال کښې
کوم ښځه چې یو ځلې حمل واخلي — نو لنګونه به بیا نوم د خلوت نا خلي
د بچي د پاره حمل کښې نقصان دے — هر بچي ځکه کمزورے د انسان دے
د حیوان بچي تندرست وي توانا وروے — که هزار ځلې بے عقل ځناور وي
د خوراك نه همیشه جو رېږي وینه — هم دا وینه په رحم کښې بچي خورینه
دغه وینه ده مني د هم شهوة دے — دغه وینه د بچي دے هم طاقت دے
د انسان ښځه په حمل کښې خلوت وي — ځکه خام ددے بچي وي کم طاقت وے
هر بچي ته غذا نه رسي سالهه — خپله مور شي په بچي باندې ظالمه
هر حیوان چې حمل واخلي بیا جدا شي — څه چې خوري هغه ددے د زوے غذا شي
نه بچیله نر دے کیږي نا رینه نه — نه بیا نر ورزې حاملې زنا نه ته
د انسان هومره بد وي کښې مرض نه وي — چه د دوي په حمل ره غرض نه وي
نه به کم عمر راوړے زنا نه وار — هم چه رانه شي په نر د ځوانۍ وار
چه په کوم قوم کښې زنا نه وي تندرست وي — چه په کوم قوم کښې زنا وي هغه سست وي
نو له قوا د دوي کمزوري شي بیکار شي — هم کم بند که خپل شهوت هغه بیمار شي
د بچو انه و بانۍ امراض شو ډیر — دهر چانه عادتي امراض شو هیر
مقابله د یو مرض نه شي کولے — په طبعي عمر هیڅوك نه شي پائیدلے
ورځ پوره امراض ډیر پېږي بچهانکښې — چه دارو د هغې نشته په یونان کښې
هر حیوان صحیح سالم بچیل فطرة دے — یو انسان دے چه مریض دے په لعنت دے
هر حیوان جوهر ساتے دے خپل ځانکښې — پاتې نشو خپل جوهر په یو انسان کښې
ورځ پوره باندې د دوي طاقت کمیږي — ورځ پوره امراض د دوي ځکه زیاتیږي
بے موسم په پیسو شوے خولے ښې — د نبنو پچاے وهي د ستو ګے
په لږ دو باندې د دوي زړونه درزیږي — د دمخو رنشان په لاړ به خوزیږي
همیشه سنږے بد وي باندې توریږي — په محنت کښې ملام د زړه دوي درزیږي
د دښمن د غلغله نه دوي ویریږي — په یخ باد باندې لینګي د دوي رپیږي

څو مره څو مره چه تیر شوے نامور اندے
ناموس د ارچه یکور کلي یو طن و و-
زناکار کښې تهور نه شجاعت وي
نه دے اهل د صنعت د تجارت وے
همیشه دے نقصاني وي په بیوپار کښې
نه سود مند وے په صنعت کښې یحرفت کښې
که هر څو را غونډ وي هغه خوریږي
همیشه دے په کور کلي ملامت وي
لکه دے یچیل یردي باندې سوریږي
که هر څو نے شهوي کله شرمیږي
نه د خپل نه د پردي په اعتبار دوي
که د خزو د سپو بشان هم انسان وے
که د غوا غویي بشان هم انسان وے
د حرامیانو په یورپ کښې تربیت دے
د پردو دا د په وچا کړے خدمت دے
د اولاد په محبت انسان محنت کړي
دا جهان دے اباد کړے محبت
په لحاظ د منفعت باندې محنت دے
د نکاح چه څه مطلب دے په رشتہ دے
د افطرة دے چه هر خیز کښې شهوة دے
د انسان احتیاج دے ډیر محبت ډیر دے
په نکاح باندې د زړه غوښتي اولاد شي
څکه ډیر کوشش کوي چه جمع مال شوے
پل شان ترقي کړے دے دنیا ده
څلور ښځے دي روا څکه قرآن کښې

لا تیر شوي چه تور زن مو مبلان دے
دوے ساتلے خپل عصمت وه پاکدامن وو
نن حاکم وي بیا صباله رعیت وے
همیشه بے سرمایه بے بضاعت وے
نه د ده خو برکت وي په بوکار کښې
همیشه وي قرضدار دے زراعت کښې
که هر څو بیے ټینګوي هغه خوریږي
ډیر بے شرمه بے حیا وي بیعزت وي
دا سے نور دده یکور رسالت پریږي
همیشه دے د خپل سور دے نه تربیږي
هم د یار هم د اشنا پرزړه کښې خار دوي
بیا دده به په زوي لور کله احسان وے
پل نشان کله اباد به دا جهان وے
نو هغے چه دده راج دے حکومت دے
هغه نه مت د لنه په جلب منفعت دے
هسے نه چه یچیل شوق دے مشقت کړي
محبت انسان اخته کا په محنت
هم په جلب منفعت دا محبت دے
دانسان حیوان یونشان کله دوه نه دے
هسے نه چه یو روش دے یو عادة دے
د حیوان احتیاج دے کم محبت هیر دے
پیر زوځکه د هر چا په اولاد مراد شي
په ارام واوره څما عیال اطفال شوے
د هر چا سره دا غم دے دا سوداده
د هر چا نه شهوة ډیر دے په انسان کښې

نتیجه که دَ انسان پلاس کښې نه ده
خدائے عبث دَ چا بو نلے محنت نه دے
نتیجه که خواه نخواه دَ انسان بنه وے
په عمل بانډِ هر څوک نتیجه مومی۔
انتظار دَ نتیجے نه امید واسے
هره ورځ دے دَ هرچا امتحان اَخلی
چه کوم خلق وی دکار هغوله ور کړی
چه دَ کار رسره امید لری دا بنه ده
چه بیکاره څوک امید لری طامع دے
په امید دَ نتیجے بانډِ محنت دے
په امید بانډِ راځی خیال کښی وسعت
نتیجه رهبے پرته کښی دکار کیږی دی۔
بے منزله تللے نه دے څوک په لار۔
چه نه کول او نه نقطه وی دپو کار
دا منزل دے په امید دنیا خوږے شی
په امید بانډِ دهر سړی یقین وی۔
په اسباو کاروبار دے دنیا دے
نن پرون چه کوم قومونه په پرواز دی
په امید دَ نتیجے دوے عمل دے
چرته نا امید کیږی په یو کار کښی
یو نه بله وړاندِ کیږی په کار کښی
جنتیان دی چه امید ئے دَ جنت دے
په امید بانډِ پرینبے دوے عمل دے
د دوئ خیال دے چه دنیا دَ دوزخی ده
کاروبار دا په دپرینبے دَ دنیا دے

خوشحالے نتیجه دَ هر کار بنه ده
بے دَ پوهے فصل نشے په محنت نه دے
بیا به پاتے دَ الله ضرور څه وے
په عمل خوږه ترخه پیاله شومی
دغه محنت دے چه انسان ترخا وته بنائی
دبیکاره به د کار بنه سامان اَخلی
په هغو لرے دَ علم وهنر ور کړی
چه بیکاره څوک امید لرے وانده ده
چه دَ کار نتیجه بنه غواړی قانع دے
محنت واړه په امید دَ منفعت دے
په امید بانډِ زیاتیږی لو همت
دا منزل کړی قدم هله پلار کیږی دی
بے نقطے تر سره شوے نه دے کار
هغه کار روی همیشه پاتے مرداد
شوے نا امید ئے کښی روغ سړے نشی
چه اسباب وی نتیجه بیا بالیقین وی
دا نظام د دے ترلے پاک مولا دے
په دوئ او په طاقت چه څوک بناز دے
پله شان دوے ایزده کړے ها اتکل دے
چرته سنو مانه کیږی په بو لار کښی
په امید دَ خپل مقصد دا تکی بنار کښی
هم امید ئے دَ رسول دَ شفاعت دے
خبر نه دے چه عمل بانډِ بدل دے
او خواری نیستی پتوم دَ جنتی ده
نه لیسه لار څوک دوے کښی دعقبے دے

پاتے نه شی محبت دده په تن کښې — ورته نه ښکاری پوسباله په خپل وطن کښې
خومره خومره چه پخپل ښن تکبر وی — د هغه هومره غصه وے زکړ وروی
هر یو خیز چه لو ورته کبری ښکلے سکاری — نفس چه خومره لوړ ته کبری پلے ښکاری
همیشه په دلاسه حیوان بار یږی — بغصه ځان د بلا ته ویزار یږی -
لکه څنگه کبرجن نه چیر ځان وړک وے — یسل چنده دے پکوړکلی کښې سبک وی
لکه څنگه دے چه بل ته سپک نظر که — خلق وده ته هم نظر د کما و حرکه
هر سړے د حقارت ده نه نظر که — خوک نظر چه پس ځان لا پره دفتر که
هلے عبث د کبرجن علم و هنر شے — کتابونه پدغ بار شے یوم نے خرشی
همیشه وی نقصانی په تجارت کښې — سودمند شوی چرته دی زراعت کښې
رعیت د کبرجن حاکم دښمن شی — عفوبت د کبرجن کبر کفن شی
پاتے نه شی هیڅ اثر دده پقام کښې — نه خبر پاتے برکت شي دده کام کښې
خاکساری سړه د علم سرداری ده — سرداری سره د کبره دښواری ده
عفوبت د کبرجن سری خواری ده — د پرده خپلو دده نه ویاری ده
همیشه به خاکساری تالیف د قلب دے — تکبر د زړه د پاره لکه کلب دے
هر یو خوی به اعتدال سازلیکار دے — اعتدال چه پاسانئے دے پکار دے
د خاکسار سره پکاره خاکساری ده — کبرجن سره هم کبر خودداری ده
لکه څنگه چه پهکا کاتړے مات شی — پل شان د کبرجن په کبر ذات شی
کبرښائی هنرمند که په هنر کړی — بدی ښکاری به میرات چه دپل کړی
جنتیان دی بے هنره کبرجن دی — که هزار ځلے محتاج د اغوستن دی
په سبالے بانے هرچا کړے جامے سپینے — ددوے هغه سے اغوستے دے دسپینے
نه صنعت پدے کښې باتے تجارت دے — نه مذهب پدے کښې باتے سیاست دے
خاوندان نزاوسه نه شو دتار سینے — نه خوک نشته کښې د خپل ملک د سانتے
که هرځای کښې غلامی ددوی زنار ده — خو ددوی لا اړمینے نشه حسار ده
خوک په فخر بے کماله په نسب کړی — دنیکه یه یوم په طمع دادب کړی
هر یو کس د دوی بے اس کوچه کپتار دے — دغه سړی د چه خپل مغل افوان دے

د دوی نشته دے امید پخپل ځان د کار — مګر ځان د دوئ په وینا شو بار
هر کار کښې نا امید شو مایوس — نه غیرت شو پکښې پاتے ننګ ناموس
نه صنعت په دوی کښې پاتے تجارت شو — نه مذهب په دوی کښې پاتے سیاست شو
په امید کښې نا امید دے د خدائ نه — چه کار نه کړی د دوی د جنونه د چا څی نه
د دوی خیال دے چه څوک به کار به خدائ کړے — هسے نه چه لا لا سونه لا پا دے کړی
د انعام امید لرلے په خدمت شی — بے خدمت هر انعام طمع ذلت شی
بے خدمت که خادم مونده انعام دے — بے خدمت انعام خاص دے کله عام دے

تکبر۔ خاکساری

څوک چه ځان تر دا نر کوری بله سبک — کبرجن وزنه خلق وائی کمه ورک
ځان ته خوښ دے فطرتی هر یو انسان — انسان څه کړے ځان ته خوښ دے هر حوان
که عزت کښې د چا لږ شانے فرق راشی — هغه وائی وزنه دده ولے فرق راشی
که پرته دے که دروند دے که سپک دے — هر چا کښې پښتان شان کبرجن کند دے
یو نه بله پر ترس کوری څوک وی ځان نه — کتے نه سی یو د بل څنګ او رشان نه
بل شان هر چا کښې خاکساری ده — چه د چا څومره احتیاج دے لاچاری ده
څومره څومره چه بچا کښې خاکساری ده — ورسره دومره هر چا کښې خودداری ده
که غاوره دے انسان خپل شجاعت نه — هغه مړے دے نه غاوره دے طاقت نه
که غاوره یو انسان دے خپل جمال نه — هغه رغه څښتن غاور دے پر و بال ته
هر چا کښې خودداری نشته دے د ځان — عزت غواړے چه وی څومره دده شان
که فقیر وی د بی بی نه عزت غواړی — دا ئی نشته دے یو کس چه ذلت غواړی
خودداری د حد نه زیاته تکبر شی — قام دده نه دے د قام نه مرور شی
په زور و دی لی پرواشی ذکر ور شی — هر چا پورے ځان مړ خسکو ور شی
د هر چا نه زارا خلی ازادی شی — طبیعت کړوی دده خاکی۔ ناری شی
هوس پے سوزے دده پر نو دیکت کښې — ځان لره پاتے کبرجن شی په حالت کښې

دَ بیکارو هر چرے وی کوته بجنت | بیکاری ابس بی تدی ده دَ خپل وقت
چه چا قدر دَ وقت کړے دے ازاددی | چه څوک قدر د وقت نکوی برباددی
چه څوک قدر دَ وقت نکوی ناکام شی | چه د وقت قدر کوی د دوی غلام شے
نن په دون چرچا سخه قدر دَ وقت دے | هم هغو سخه دولت دے حکومت دے
دوزخی تر یو منټ دوقت عزیز دے | جنتی تر ددنیا ساعت ناچیز دے
جنتی دے چر تول وقت دده ورکاندے | دَ ورو پښان بیکاره ناورکاردے
په عبثو شیه اوورځ دده تیریږی | ښځے چه کوم کار ونه دے شرمیږی
چه دَ نورونا بکاره دده کاروے | چه کوم کار د دَ ترقئ وی ده ترعار وے
غلامی ورنه دَ غیرو عزة ښکاری | کښه دوی تر دَ چپولاسو ذلت ښکاری
پدے وحکه دَ کافرو حکومت دے | چر بیسے قدر دوی دَ عزیز وقت دے
نه صنعت پدے وکښ پاتے تجارت دے | نه مذهب پدے وکښ پاتے سیاست دے
دے کښ شک نشته مذهب قدر دوقت دے | هم پقدر کښ دَ وقت تول سیاست دے
دَ ذلت کارونه تول د جنتی دی | د عزت کارونه تول د دوزخی دی
په یوه پیسه سائل تر برانکا دکړے | بالکے نشته کرتیر وقت عزیز بیکار کړے
دَ پیسے هومره دَ وقت نکوی قدر | څکه وی دد وی هر کار کښ سل سلیله
چه څوک قدر دَ وقت نکوی ذلیل وی | نامنظوره همیشه ددوی اپیل وی
مبلغ دے چه عبث تیره وے وقت | همیشه یو وقت کیدلے شی د و لت
یاوری دَ هغو چا بجنت دد ولت کړی | چه کار ونه دَ دنیا عقبے یو وقت کړی
چه دَ پلار دَ مړک نه ز یات خفر یو وقت وے | چر تیر شوے یغفلت کوم یو ساعت وے
دے کښ شک نشته دنیا دار المحن دے | دعمل فرصت ورکړے ممتحن دے
چه څوک پاس شی دَ هغو جنت وطن شے | چر څوک فیل شی دَ هغو مقام سجن شی
دخادم تیر شوے دیر وقت بغفلت دے | اوس په لږ وقت کښی ورکړے رب همت دے

شپه او ورځ دمخلوق دخدائے خدمت دے
هسے نه چه لس یوازے دالغت دے

دغه بس دے چه میراث پاتے دپلار دے
دینبتون دپاره علم و هنر عار دے

دجهان دے فتنو دَ مسلم مخ دے
نه شهیږی جنتی لاځان ترخوښ دے

په ځائے کښی دوزخی پره سوریږی
نه حیا غیرت ورزی او نه شرمیږی

کبرلویه بیماری ده په انسان کښی
خدائے پرینبے کبرجن نه دے جهان کښی

چه کوم وقت کبر راغے په شیطان کښی
پاتے نه شو په رمبی عزة دوران کښی

چه نه څو پوری مسلم کښی خاکساری وه
چه ترڅو پورے په دوئ کښی خودداری وه

ترهغے پورے آزاده آزادی وه
ترهغے پورے د دوی پکور بنادی وه

خاکساری د سرفراز سری خیوه ده
دفقیر کدا بچیله دا شیوه ده

خاکساری ئی لا د محمد وم شنبالی
چه خادم شی کبرجن بچتر به پالی

وقت

په دنیا کښی چه د قدر خیز دے وقت دے
چه چا قدر د وقت اوکړ دعزت دے

چه څوک وانخلی فائده دعزیز وقت نه
بیا کله خله کوی انسان د بخت نه

همیشه د وقت په قدر کښی عزت دے
چه څوک قدر د وقت نه کوی ذلت دے

مقرر ځله پو وقت وقت عبادت دے
چه مطلب د الله تول قدر د وقت دے

په دنیا کښی د هر خیز شته دے قیمت
او د وقت دے د مخلوق دخدائے خدمت

که صنعت دے که حرفت که تجارت دے
زراعت که سیاست واړه خدمت دے

نه جاروزے په لکونو نیر ساعت
هر ساعت د زمانے دے غنیمت

په دنیا کښی دا فرصت دے د محنت
بے محنت د آرام ځائے دے جنت

دادنیا د محنت ځائے د آرام نه دے
منزل مخ کښی دے دا ځائے د قیام نه دے

شپه آورورځ چه تیره دے څوک په غفلت
او به نه وینی دے اورے عزت

یو ساعت چه تیره وی انسان بیکاره
دهغه نه نالائق نشته ناکاره

خوامخواه انسان لره په کار دخه چاره
ده حرام په انسان روزی تیاره

خواه مخواه د هر سړے کوے څه کار
هسے نه چه کینی کښے نه د پلار

نن د کفر د اسلام مقابله ده — د دښمن د غلامۍ پچپال حمله ده

پل نیا کښې د هر څیز قیمت دے زر — همېشه د آزادۍ قیمت وي سر

غلامۍ کښې د قوم ځانې نړدو لت شه — نړمن هسې ځانې د قوم او نر عصمت شي

غلامۍ کښې مایوسي ده لاچاري ده — همېشه پکښې منت دے هم زاري ده

د غلامانو یونو بله بېزاري وي — بیا لناه یو ځاے کښې نا سترسه کاري وي

همت وکړے سخت راغلے یونو وقت دے — چه ایثار ئې چا کښې خومره شجاعت دے

او څت پاسیلے نو لاپلے کوراکو زنه — هرچا نیره کړه قصه ښځې لاموړ ته

عمر او پرلو نیم مال د نبي مخ کښې — نیم ئې پرېښو ده خپل کور د بي بي مخ کښې

ورپسې هرچا یې اشان راوړه مال — خرښه ئې راوړ خرښه ئې خرڅ کړ د عیال

ورپسې صدیق اکبر راغے میدان ته — یو درم ئې ورسته پرے نږ ښو د و ځان ته

پاک رسول ورته وېل چرا اے عمر — تا پرا ښے ورسته وي که نه دلبره

عمر و وېل چراي نبي سرور ده — مار او پرے دے نیم مال د لېږ کښې غوره

بیا صدیق ته پاک رسول د وو دلبره — تا پرا ښے ورسته څه دے اے ناموړه

صدیق د وېل د مار او کړے دے بول مال — پاک الله ته دي سپارے ما اطفال

د صدیق دیاره بس خلے رسول دے — لکه ځنګه چه ښکل د ښبل رسول دے

پل شان باندې ایثار وه ډېر چا کښې — په تبلیغ په اشاعت تعلیم غزا کښې

هم به یاد د دوے ایثار وه ځنګل کښې — خو چه سا به غزیده د دوے بدن کښې

د احد په جنګ کښې په راصلي زخمان شو — ځنې ځنې اصحاب پکښې شهیدان شو

او به وغوښېئ میدان کښې یو زخمي — په نادي وله زړ راوړے یو ځلمي

ده راوړے خولے ته ته وے چه اواز شو — چه د تندے ته ځمان کوے واز شو

ده اوښکلے کتې ولے بل له ورکه — په کتنه ولو هغه لاس کښې بل لطرکه

بیا هغه کتې د لے ورکړ د ریم له — پل شان هغه کتې لا د پو لسم له

د لسم نه کتنه ول بیا راغے اول ته — چه کتنه ول راند دے لا په لم پول ته

پل شان هغه یو زخمي ترے وفات شو — او کتنه لد اوکی ځانې میراث شو

چرپل شان ئې ایثار وه مسلمان کښې — ځکه نر وه د جواب د دوي جهان کښې

ایثار۔ قرباني

لکه څنګه چه هر تیز په طبیعت دے
په ایثار بانډې دا ټول جهان ودان دے
دوریږي په ایثار کښې فصلونه
بنے میوے ورکوے ونے په وقت وقت
په شان په چا کښې قرباني ده۔
هر حیوان بچیانو د اولاد له سره تېر دے
څومره څومره چه په چا کښې محبت وے
څومره څومره چه په چا کښې وي ایثار
څومره څومره چه په چا کښې قرباني وي
قرباني چه چا کښې نه وي بے غیرت وي
چه ایثار په چا کښې نه وي بے غیرته وے
چه په چا کښې دا اوصاف وي حکمران وے
په ایثار بانډې د قوم حالت درست شي
په قرباني بانډې ساتلے ټول وطن شي
په ایثار کښې د مخلوق د خلق خدمت دے
چه احساس په چا کښې څومره د عصمت وے
چه کوم وقت په جنګ تو کښې ایثار وه
ګوانه دے ترخیل عصمت مسلماني وه
یوه ورځ په مدینه بانډې حمله وه
نه څه مال وه نه دولت وه نه وسله وه
د قریشو د ارمنځ په دوی حمله وه
پاک رسول وے چه دا وقت دے د ایثار
قرباني پکښې پکار د سر و مال ده

په شان قرباني ایثار فطرت دے
په ایثار د مور لوے شوے زړے ناتوان دے
په ایثار د عمر سیو بزئے سپړي ګلونه
د هر خیز دے ازلی دا طبیعت
چه احساس څومره د چا مینه جانی ده
که کیږي په دے د اولاد بچاے کښې شیر دے
قرباني هومره هغه کښې شجاعت وي
هومره هومره په دنیا کښې وي د ګلال
نال د ملت د هغو هومره امانی وي
همیشه په پرده دده و ماتر عصمت وے
که هر ارحلے ناوزل د هر د دولت وي
په خوک نه لوټي اوصاف دا غلامان وي
چه په لوے ذي هغوي وا په ادجیت شي
چه قرباني په ملک کښې نه وي د دشمن شي
قرباني کښې د مذهب د قوم عصمت دے
نو رهومره هغه کښې شجاعت وي
چه مشکل وه هغه دے نه اسان کار وه
څنګه دے کښې ډیره لویه قرباني وه
د اصحابو هغه وقت لویه جمله وه
یوه دوی سره د حق بس کلمه وه
خونړکړے دوے په بدن دا کله وه
همیشه په ایثار کیږي د جنګ کار د
ژوندګي د غلامۍ ډیره وبال ده

لاېه وی دَ لچکانو ناموس دار
غلامئ دَ دوی جذبات دی ساړه کړی
ازادی د دوی پخپالکښ نه تېربړی
قربانی لکه دَ سیووی د دوی کورکښ
قربانی چه چاکښ نه وی غلامان وی
په ایثار باندِ قومونه پوده کیږی
نن پکار دے په تعلیم باندِ ایثار
اخلاقی تعلیم پکار دے دَ قران
چه د دوئ تنی اخلاقی بیاردی پوره
داقران به وروته اونبائی قومیت
شجاعت همیش رازی په سیاست
پېژندلے نن دَ قوم مرض خادم دے
که بیځایه دَ پښتون نه وی ایثار
ولے داسے به محتاج وه لا غلام

خوخووی زاړه اودوکی به دَ پلاړ
یو نو بله غلامئ دی ماره کړی
لکه ښځه دَ خاوند نه چرو پرېږی
په ادوکی وی دوه روندونه تنی تنکور کښ
چه ایثار پخپاکښ نه وی ماشومان وی
په شومے باندِ قومونه نبکتر کیږی
په ځائے کښ جنتی قوم دے بیمار
چه د دوجذبات تر دنده شی هم ایمان
بیادوئ اوکوری دَ نوی تعلیم زور
قومیت پخپله ښائی سیاست
بیادے حق دَ داسے خلقو خلافت
ځکه دے نن دَ قومی تعلیم ناظم دے
لاکړه دَ قربانی پېژند لے لاړ-
ولے ده به دَ غیر قوم کوه سلام

زراعت صنعت

رب ادم لوه چه ورکه خلافت
دا سبب دے دَ روزئ وه کوزید لے
لا تراوسه سلسله دغه جاری ده
څوک به غوښه کذاره کوی دِیند دی
دارمد دیه زراعت دَ هر انسان دے
دَ یوے دانے نه خودخونه خوشی
داکیمیا به زراعت کښ ده رب ایښے
هرسړی ده خولنیولے زمیندار نه

ده کوو به پردی زمکه زراعت
زراعت به ده کوو هم عبادت
خدائے دے ایښے دده زمکے دافطرت
یوه وی څوک منه خاوره باندِ وفت
قدرت ایښے دے پدِ یکښ برکت
په دوکی به پلی کښی ډنت به فت
زراعت دَ هرا نسان دے بضاعت
که فقیر دے که خاوند دَ حکومت

د ایثار نه قربانی وه پکښې نه یا ته
لا د دوی نه مهمانی وه پکښې نه یا ته

هم پوره کښې قربانی وه هم پخوا نکښې
هم پخپله کښې پهر پچې نا نوان کښې

هره بنځه به ولاړه وه پجنګ کښې
لا د زوے او لا د ورو رخاوند پجنګ کښې

پوهلك كه ځان تیار د بدے جنګ له
ور لیږې راغې پوبل دغه رخنک له

پاك نبی و دنه ویل چه نه هلك ئے
د دښمن په پوځوان بانډ نه سیک ئے

چه نه جنګ کولے نه شے لا د شر پېړ ته
رسیدلے شے کله ورپے دځوان سر ته

د موکوی خوا کښې شو هلك په نو کو
برابر ئے کړه او په وه کړ به قل سوکو

پاك رسول خو انه نو دے کړ په پر خوشحال شه
هر یو ځوان بیا په رسیا لئے د جنګ پخپل شو

په هر کس کښې ځکه د وموه قربانی وه
چرکښې لے د دوی د نیا رښتیا فانی وه

د دوے ځکه په رچا حکم را لی وه
چرپے د وے کښې د پر ایثار و د قربانی وه

بنه عزة وه د وے ساتلے د اسلام
هم عصمت وه د وے ساتلے د خیل قام

ټوله کښه وه پد د وے د خدلے د یاره
پاتے شوے د وے کښې پوبه وه نادره

د وے لیدلے وه د کښې هره لاره
د وے نه عار وه کړ زیلے هسې بیکاره

همیشه به لاس نیوه د وے د یر یو تو
دوے وهلے چرنه نه وه خوک یر لتو

لکړ نن چر د پر یو تو په رچې به د ی
په تکے نو جان د د اخلی بیانے پر په د ی

ټوله ورځ د د وے د هو له د ه غلا د ی
ټوله ورځ د د وے فریب د مکا د ی د ه

مال دولت شو د مسلم د عیش د یاره
په رچا چک لکوی د کینش د یاره

تجارت د ے د وے جوړ کړے پخپل کو رکښې
پو نو بله سر سوزی پخپل او رکښې

نه ایثار د د وے په ګنډه یه یتیم شته
نه ایثار د همسایه قوم په تعلیم شته

هر سامان د د وے د کور د د بلوطن دے
هم پخاره کښې د د وے پر د ے کفن دے

ټول ایثار د دوی په خپله لا په نن دے
هسے نه چر پخپل قوم لا پوطن دے

نه څه کا ر ئے په ملهب په سیاست شته
نه پر وے کښې قربانی پخپل عصمت شته

لا په علم لا په نباد ئے د وے ایثار وی
په هغې بانډ شو مان شی د قوم کا روی

غلامی هر ځایے د د وے ځکه نار ده
چر د وے لاره خطا کړے د ایثار ده

لا ایثار د د وے د غیر قوم پچا کم وی
لا کنجوس نه د د بازار به لوی حاتم وی

شومي - سخاوت - شجاعت

سخاوت دنیا کښې نه دے سخاوت
سخاوت ورکوه زکات وصدقات دي
دغه حد دَ سخاوت دے بقران کښې
دَ چېلے حد نه چه څوک وُزي مبد دښي
سخاوت پمال دولت پوازے نه دے
ډیر کار و نه په پیسو دي ډیر پلا سو
پرچا باندې خدمت دَ مخلوق فرض دے
دَ خدمت جزا ده لوبه یقیامت کښې
اهل الله مدام په نیم کیدې کوزي
سخاوت او شجاعت جواغوږدي دَه
شجاعت بې سخاوت کیدے نه شي
بخیلي دَ نامرادو خاصیت دے
په هیڅ کار کښې برکت دَ بخیل نه دي
موږ او دس هُم دَ بخیل نه پکار ډیر دي
په بیاکښې دَ بللے سپي پښنو نشي
نه دده بخو شحالي څوک خوشحالیږي
نه دَ خپل نه دَ پردي دیارا شنا وي
بخیلي مانع همیش دَ نور دے وي -
مبد رد ځان دښمن هم دَ اولاد وي
دریډ رخاور پسر دده اولاد نشي
څوک پمونږ کښې بخیلان او کنجوسان دي
دَ بخیل نه مبد دښ پیدا کیږي
مبدلے ځکه پمونږ کښې شومے شماره

سخاوت دلے او ږے دَ لوے عزت
نه چه ورکوي ځان فقیر کړي نو ل دولت
احادیث شنه دی پدے کښې دَ حضرت
مبد ربوي قیامت کښې په لعنت
ماوتا سخنه لاس خپے دي سلامت
دمسجد پُل خپے لوتې مرمت
دسریض کښې یتیم راندہ خدمت
دوموه پښتنه دَ غني دَ سخاوت
دوے خو رپے بو نان نه دے سلامت
سخاوت له نصرو ونه دے شجاعت
لاخاصه دي دَ شجاع قوم سخاوت
چالیدلے دے بو شوم کښې شجاعت
همیشه وي ور سنو یاتے ملامت
ملامت به دے ولاړ وي بقیامت
نه به کور وي نه باهر دده عزت
نه پیژنوي وي څوک غمخوار دده بدبخت
تو لے عمر کے دده راضي دي کوز مالت
چه ورکوي بخیل نه دے خلافت -
پاے نه شي مال دولت دده عزت
هم بخیله دخندا شي دَ مالت
نه دَ قوم نه دَ ملک او که دوے خدمت
دا سنت دي دَ خاوند رب العزت
په شومي دي پیچ شنو هر دولت

دَ دهقان او د حاتم سره فرق نشته — لا دهقان په سخاوت کښې دے اوچت
که انسان دے که پرند دے که چرند دے — ده دَ واړو گذاره په ذراعت
امیری زمینداری سره یو ده ده — سره یو دے زراعت او سلطنت
د پولے زمکے سره دیر انتظام غواړی — هم بلتني رسالے جاه و حشمت
ولے بیا هم دَ صنعت محکښې عبث دی — پائند ارځینے دے پد نیا کښې دَ صنعت
ذراعت چه پاتے نه شي بیا مزدور شي — نور دَ کښې ده کښې نه وی لیاقت
دَ صنعت خاوند که ناست د غم لیسدی — دَ نیستي په سبب کو نه وینې حاجت
بلغضب په ذراعت کښې چه دا دے — لوی واړه دی نو لا اخته په مشقت
نه تعلیم پد کولے مور و پلار شي — نه کوی شي دے سره بل تجارت
نه صنعت نه تجارت حرفت کولے شي — نو له ورځ خوری د زړه و بنے منفعت
لا نو کوره کوم دین لا نو بنے شي — د خوراک هم دَ بېنې نی عاقبت
د کوم قوم چه گذاره لبس ذراعت شي — عبث عشره دَ دوی خاصه شي جهالت
همیشه د دوی په سر باندی وی خاوند — همیشه د دوی غلامان وی رعیت
چه تقوی ورسره نه وی شیطانی ده — ځکه وی مدام پد دوی کښې شرارت
لکه نبني چه دوه سپني ي په اړو کی — د دوی وی نبني کار د غم بوسی اوچت
نو له کتیه وی د دوی دَ بل دَ پاره — نو له ورځی گوزه وی دَ سود حجت
هر هنر سره همیش علم بکار دی — نیوی نشي بي تعلیم ځائے جنت
نن پرون دَ زمیندارو د غم حال دے — بے تعلیمه دے دَ دوی نو ذراعت
نه په سود باندی بوهیږی نه په زیان — مال د دوی دے شو دَ هندوانو غنیمت
نو کډ راځے په شملو دے غوړ پلاوی — کار و سری د دوی دے ولاړ په عدالت
نه دوی پوی په زراعت دے اصلیت کښی — لکه ختلکه دَ یورپ دے زراعت
دَ آدم دَ وختو بوی بله نه شوه — هغه جغ هغه ماله ده هغه رن
دصنعت یو نو راج دے نن پرون کښی — نو جهان کښی راج غږیږی د صنعت
ذراعت خو به نیستی ده پد ملک کښې — دَ خادم کله خوک اوری نصیحت

په قرآن چې خوروان مسلمانان وو
وو د دوی پښولجهان بانډ عظمت

چې دوی واخست سیاست قرآن ئې پرېښو
پاتې نشو نیک اخلاق د دوئې دولت

په ځائے جوروجفا د دوی پیشه شوه
یو تر بله شو پیدا د وی کښې نفرت

په ځائے کښې غلامی د دوی زنار شوه
نه عزت شو د دوی پاتې نه عصمت

نه خادم دسې نښکله د قرآن کړه
هم په یکښې قومیت دے سیاست

محنت

محنت اوکړه مسلمانه ښه محنت دے
غفلت پرېږده نور دوکوے سبقت دے

د هغو تختو نه کوزی په آسمان کښې
چا چه کړے د خپل ملک قوم خدمت دے

تا گڼلے دے ټول وقت د عیش د پاره
د نورچا ټول د محنت د پاره وقت دے

چه نا راسته و و هغوی واړه راست منځو
چا ډېر کړے چه ټپه وقت پغفلت دے

د ملک نو ل درانه بارونه داوچت کړل
په چا شو دا رحمت پټا ز رحمت دے

در وازمے بندے پرا لستے پاک الله دی
تا بند کړے نن په ځان ولے رحمت دے

د بېکاره دوزخ ځائے دے په عقبے کښې
همیشه د کار د خلقو ځائے جنت دے

لاس او خپے دی رب درکړے کار د پاره
په انسان فرض د مخلوق د خدائے خدمت دے

لاس و خپے د شلے کړی جهالت دی
دا لټ شوے ټول کاروان سنا پغفلت دے

محنت هله په ځائے نیسی چه عالے شے
د حیوان د بل د پاره ټول محنت دے

ند کار شته نه وزکار د کړه ماشوم ئے
تا گڼلے بس دلو بو عزیز وقت دے

داچه کار د لوے کار نه دے دا بیکار دے
په حیوان کښه سرے د بل ز بینت دے

داچه نه بیکاره کوزے حکم سپک شوے
دا دنیا دار الغزار نه دے محنت دے

هر یو څیز په استعمال باندے ښه کیږی
دا انسان د استعمال هر یو طاقت دے

دیکښې شک نشته چه رزق آسمانی دے
خو غونډه شوے په شکوی کښې په محنت دے

په محنت باندې نیسی د قوم عوځیږی
نا راستی کښې همیشه خواری ذلت دے

مونږ وله بیا محنت خواری راواخلو کار کښې
بیا به مونږ باندے الوتکے تیر ساعت دے

دَ موذی مال له غازی الله بیدا کړی عیش دخوی شی دَ خوږ خوږ تول محنت
سخاوت دَ بدږ بخل منځ کښې لارده تول احکام دی په اوسط د شریعت
دَ خپل حد نه چه ووزی هغه خواریږی ده هر څیز دَ پاره حد دے شریعت
دَ خادم تول شجاعت دے په قلم کښې لا دَ ده دے لاس وخپو کښې سخاوت

سیاست او مذهب

بے لګام پیلے اس دے سیاست بے پایاب سمندر دے دَ هیبت
چه سور لی په بے لګام اس کوی عقوبت ئے په لواندی په لغت۔
چه پسر دَ اوښکوزی نل ډوبیږی عقوبت تختے تختے شی دَ دے تخت
دَ خپل حد نه چه اوزی هغه کیږی معلوم نه دے چانه حد دَ سیاست
عیش عشرت په حرام دَ دے دنیا شی شی په بانډ ډیران نا ستر دَ تخت
دَ خپل حد نه په و تو شی بے انصاف بے انصاف تباه کیږی سلطنت
اخلاقی کمزوری زیاته شی په دے کښې سیاست لره یکاروی نیه خصلت
په انسان کښې طاقتونه متضاد دی متضاد دَ دے دنیا دے هر طاقت
هر طاقت لره خپل وقت او خپل مقام دے دا مذهب دے ځنګل ځای راولی بوقت
سیاست کښې دَ دے دواړو تمیز ورک شی نتیجه د بغاوت وی هلاکت
سیاست تنظیم دَ ملک او دَ خپل قوم دے هم دَ بل نه ځان ساتل دی په حکمت
دَ دنیا تنظیم مدام کړے مذهب دے بے مذهب هر تنظیم دے شرارت
بل مذهب کښې نه اخلاق نه سیاست شته بس اسلام دے هم اخلاق دے سیاست
هر مذهب نه خوږ وهی دَ ځان دَ پاره نه حقوق پریږدے دَ بل نه وجاهت
سیاست مدام زهریږی تو لے کیږی دَ نن ورځ صبا به نه شی سیاست
یو مذهب ډیره قولے دَ خوبن کړے سیاست خوبن کړے نه دے هر طاقت
سیاست سره مذهب ډیر لازمی دی دا نظام دَ دے دنیا کښې دَ قدرت
نشته قرآن کښې سیاست او مذهب دواړه مونږ په سینے دَ دے دواړو دَ عادت

خلافت چه د هر ملک د مسلمان وه | لا تر اوسه چه دا قوم د خلافت دے
تول جهان کښې کوزولے تجارت وه | تجارت سره دوی کړے اشاعت دے
په شان بانډ خور کړے دوی اسلام دے | نه په جنګ نه په دعوے شور شریعت دے
هر سړے د دوے عالم به په مذهب وه | هر یو کړے اشاعت له سیاحت دے
تجارت بنه ذریعه د مال دولت ده | تجارت یو بنه سبیل د سیاحت دے
سیاحت سړے خبر په سیاست کړی | سیاست سبب د هر یو سلطنت دے
چه په کور کښې کا نوه ناست وی بوځ به نه شے | دغه قول د شیخ سعدی سالک حضرت دے
اشاعت او تجارت چه دواړه لاړل | ځکه ورک د جنبیاو خلافت دے
پاسه ویخ شه جسی سیاحت او کړه | لا چه باقی په رحلت کښې د شو وقت دے
تن پرون کښې د قومونو څه کم ران دے | تن د دوے خو تمدن او معیشت دے
دوی دی خومره وړاندې تښوے سیاست کښې | حمونږ خومره مذهب دوی ستو سیاست دے
تجارت او سیاست مذهب ذرے واړه | تن د دوے سره حمونږ کوم نسبت دے
اے خادم څه کښې نیم ده وقت نه یږی | په تیاره کښې بیا چا کړے سیاحت دے
تجیل خان تن مبلغ په د اسلام سره | همیشه د مسلمان کار اشاعت دے
اشاعت به سیاحت د بانډ او کړے | سیاحت پسے بجمله سیاست دے
تجارت د اشاعت سره بنه کیږی | اشا منت ولے مانع د تجارت دے

خاموشی

چه د چلبے سره خوله نه وی سر پوشر دی | خواه مخواه هغه هوښیار دے چه خاموش وی
چه د کوم سړی په خوله بانډ سر نه وی | د هغه بجوله د هیچا باور نه وی
همیشه وی د خاموش په نول خبرے | چه کاواک شی همیشه کوی خبری
د خاموش په کلام کښې بد نه وی | د کاواک د کلام څه قدر نه وی
په عبث خبرو نه عقل کمیږی | همیشه په چه خوله عقل بجیږی
چه کلام له مقام کوی خاموشی ده | چه بیځایه توک غږیږی بیهوشی ده

هغه څوک محنت کولی شي دنیا کښ
پیژند لی چرته قدر دَ خپل وقت دے

جنتیانو سره تل ردَ وقت ښنته
دوی پریسے شفقت څکه محنت دے

شپه او ورځ محنت کوه تر پوره کا دکښ
له جنت دے هم خادمِ به محنت دے

تجارت۔ سیاحت۔ اشاعت

دارمدار دَ دے دُنیا په تجارت دے
نن پرون کښ سلطنت دَ تجارت دے

په دُنیا کښ عوره کسب کردے دا دے
دغه حکم دَ الله هم دَ حضرت دے

دا پیشه ده هر مومن له عوره شوے
وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللهِ بنکلے ایت دے

ذریعه دَ اشاعت دَ خپل مذهب ده
هم بدے باندِ روان تول سیاست دے

چه توحق پورے اسلام کښ تجارت وه
پرځائے دَ دوی نیر شوے سلطنت دے

تجارت او سیاحت لازم ملزوم دی
هم د دے سره نږدے سیاست دے

مال دولت به تجارت باندِ زیاتیږی
په دنیا کښ دا سبیل دَ پیر دولت دے

تجارت بغیر له صنعت حرفت بیکار دے
بے صنعت قُلی تو ل هر تجارت دے

بے صنعت تجارت بس جواری ده
دَ بل ملک دپاره تول دده محنت دے

تجارت دَ ملک پمال باندِ بیکار دے
بیا په دے کښ نو فی ده مالِ دولت دے

دبل ملک په تجارت باندِ ملک خوار شی
دغه طوق دَ غلامئ دے هم لعنت دے

هغه قوم دَ غلامئ نه شی وتلے
جا حستے چه پلاس کښ تجارت دے

هر ښپتون ته دَ اتئ ناستر بیغور دے
ددوئ خیال دے زراعت کښ شرافت دے

تولملکونه ترِنه واخته هندوانو
دوی بوی نردئ چه بیوپار کښ برکت دے

هم په دے باندِ تیتلے مال دولت شی
هم په دے کښ سیاست دے خلافت دے

اشاعت دَ خپل مذهب په دے کیدے شی
هم په دے کښ سیاحت دَ عیش عشرت دے

تجارت سره روښی علم بیکار دے
دَ بے علم په دَ پاره تول محنت دے

چه عالم شی هم تجار شی هم سیاح شے
بیا دَ دوی حق په دنیا کښ خلافت دے

هر یو قوم دے رسیدے خپل منزل ته
خپل منزل کښ پرځای عیش و عشرت دے

چه حرص شی پیښ هوغه کښی زنا کار شی
داچه شر فساد پیدا شو کښی دے راغلے
په قناعت باندې پیښے دیرو کار دے
سو بزه که غاړه د قران حکم نه کیښووه
نه قانع پخپل قسمت او سه خادمه
پخدمت کښی چه هر څوک قناعت وکړی

دغه حرص د دې شهوت دے لواطت
دا د حرص د همه واړه شرارت
بے محنت به څوک څه کړی قناعت
دا قران دے قناعت دے شجاعت
پخپل منت کښی هم یکار دے قناعت
هغه کس لیدلے نه دے چا بد بخت

هنر-کسب

کسب بنه دے چه سبب دا د دولت دے
په کوم قوم کښی چه مذهب صنعت حرفت وے
دا دنیا په کسب کړو ده ودانه
چه بے کسب وی مدام هغه نادار وی
بے هنره همیشه وبږه مرئے وی
دهغو سره خوږه خوله لا هنر دے
بے د بخت هنر هیڅ نه پکاریږی
ډیر تېر شوی په اسلام کښی هنرمند دے
همیشه عزت پعلم او په هنر وی
نن پرون د بی هنره قیمت نشته
هغه مرد دے چه احتیاج نه لری بل نه
نن پرون د هنر زور دے په یورپ کښی
بے هنره چه طبقه ده د ایشیا ده
بیاج کوڼو له په بازار د یورپ گرزی
هغه قوم د غلامۍ نه وے نه شی
ازادی په هغه خلقو ده حرام

هنر بنه دے چه د ملک د قوم زینت دے
د هغوی په دنیا کښی سلطنت دے
بی کسبی د هر سړی طوق د لعنت دے
محتاج نه وی چه خاوند څوک د صنعت دے
چه کوم قوم سره هنر دے پعزت دے
ورسره چه نیک عمل وی دغه جنت دے
پعمل باندې د هر سړی قسمت دے
داچه وینې د هغو د لاسو قت دے
چا موندلے په نسب باندې عزت دے
بے هنره هر یو لوی نسب ذلت دے
چه کڼدران د چا د لاس په مشقت دے
ځکه خو رېښ ست جهان دده عظمت دے
ځکه ورک ییتول جهان دده عزت دے
د یورپ د پاره پولاد د محنت دے
چه د چا د بل پلاس کښی تجارت دے
ذریعه ئی چه د معاش ملازمت دے

دا مثل دے هر کلام لوه مقام دے
هسے نه چه هر مقام د هر کلام دے

د انسان اخلاقی رعب خاموشی ده
که غضب دے که غصه ده بیهوشی ده

په ځاے کښې وارختا کاواک چې پروی
د مطلب په ځاے خاموشی سخے شیبا وی

چه د چا خبرے لږے عمل زیات وی
د هغو لږه خبره هم سوغات وی

بے پوښتنې چه د چیړی کاواکی ده
چرې چوله کښې بل د هغې داچالاکی ده

لا په خوله کښې د صدف دے مرغلرے
لا په خولے کښې د خادم دی نن خبرے

حرص. قناعت

د مؤمن صبر خاصه دی قناعت
قناعت خواری نیستی تیږ دلنه دی
پطلب چې د دنیا کوزی حرص نه دے
حرص هغه دے چې شپه ورځ پځان یوه کړی
چه د حد نه څوک باهر شی د غه حرص دے
تول حدود نه دی خودلی رب قرآن کښې
په حدود نو د قرآن کښې چې څوک اوسی
دا حدود د سړے ساتی د هر افلاس نه
نن په دن مونږ پریښے قناعت دے
تول ورځ حمونږ پرده د غونښے خوراک دی
تولے لارے مونږ پریښے د قرآن دے
قناعت چې چا کښې نه وی ظالمان شی
چا نیک کړے سیاست باندې خپل ځان د ے
تول ورځ پردی ملکونه سره نغاړی
سیاست کښې انصاف نه دے پاتے شوے
خود غرض شی هم حریص شی جهان سوزه شی

د کافر ظلم خاصه دی شرارت
قناعت خپل حد ساتل دی امانت
په کوشش باندې گټی مال و دولت
ورته پریږدی دین ایمان او عبادت
اودریږ په خپل حد دی قناعت
د دی حد نه اوښتل دی ضلالت
قناعت دا د مومن دے دیانت
شته په کښې سرداری هم امارت
ځکه بدشو په نیا حمونږ حالت
قناعت په پردی ناوی سخاوت
د خوارئ کوو د خدائے نه شکایت
مذهب پریږدی شی روان په سیاست
بے لگام نیلے اس دے سیاست
خوره وی پره لاره سلطنت
دا تلے نه شی بے انصاف کښې قناعت
ذره ذره د خدائے سپک کړی ملامت

چې بېځایه څوک نظر کوي وبال دے
هم لازم په هر سړي د غوږ پال دے

چې بېځایه شهوت خرڅ کړي خیانت دے
چې حلال نکاح کوي څوک دیانت دے

چې حرام و پیسے ګټي خیانت دے
چې حلال ګټي په دا سو عبادت دے

هغه څوک بس په لحد کښې سلامت دي
چې سا نلي دلته ځان چا امانت وي

نو له ورځ دا ابتلا دا امتحان دے
هم پدے مضمون بیان تعداد قرآن دے

بېرحاله وي د ځان نو نه بیو یاد
همیشه وي په نیستي لوړلے خوار

خپل پردي واړه دده نه شي وېزار
نه په ده اعتبار شي پاتے د څه کار

په ټنس لاس ګذران کوي دیانتدار
ده ترلاره بند نه وي د بیوپار

چې تر څو پر جنتي کښې دیانت وه
تر هغې ددوي پکور کښې خلافت وه

نن پرون د جنتي کار خیانت دے
بېرکار د ددوي زخمي کښې دیانت دے

نه سودا د ددوي کړي ده په بازار کښې
نه اعتبار دے ددوے پاتے په بیوپار کښې

نه عزت ددوے دے پاتے په سرکار کښې
د سړے خاوند شو وړاندې بېرکار کښې

نه ددوے دیانت شته په دهقانۍ کښې
که څوک ځان دے هم ساتي د بیځانۍ کښې

غلامي د جنتي ځکه د نار شوه
چې ددوے نن غداري د قوم شعار شوه

نو له ورځ ددوے دهوکه ده صفائي د
نو له ورځ ددوے فریب د چالاکي ده

نه د کونډې یمال لره نه د یتیم دي
نه سانلي اندامونه ددوے سلیم دي

خادم کوړے لجنیل ځان کښې خیانت دے
دے کښې ننګ لشته بےشکه ملامت دے

خدائے ورکړے نن توفیق د دیانت دے
ځکه کارے د مخلوق د خدا خدمت دے

د تقوي سره فرض مونځ بس عبادت دے
هغسے نه چې ډیر نفلو نه سعادت دے

ادب

زرین تاج دے د انسان په سر ادب
دا لوی فضل دے په ده بانده د رب

دغه فضل د الله په هرچا عام دے
څوک پیدا د مور نه نه دے بے ادب

هر یو څوک چه پیدا کیږي مسلمان دے
فطرتي دے د انسان اسلام مذهب

نن پرون احساس راغلے دے ایشیا کښ — هندوستان سر پوډ نه کړے دغفلت دے
مسئله دسود دېښې پورته کانډی کړه — ځکه سپک دَ بدېښی هرځاے قیمت دے
هیچرے دکانډی خیال د ورانی نه دی — تجارت دده مطلب صنعت حرفت دے
که دے عواړی سواراج دے به پوهېږی — به مانا باندِ احسان دَ خلافت دے
ولے خه به خلافت کړو بے هنره — بے هنره کله باندِ خلافت دے
چه یه زور کلی کوی هغه ورانېږی — نن بېرزور باندِ راج نه دے بحکمت دے
کله واروی دَ قلم کله دَ توره — نن هرځاے کښ دَ هنر قلم طاقت دے
هنرمند که په هنر باندِ نازېږی — دَ خادم قلم هم توره هم حکمت دے

دیانت خیانت

چه سائی پردی مال نه دیانت دے — چه بیا یه کوی مال خیانت دے
لکه څنګه چه عزت دے دیانت کښ — ورسره داسې ذلت دے خیانت کښ
لکه تومره چه ثواب دے دیانت کښ — ورسره دومره عذاب دے خیانت کښ
دیانت دی کېنولی ډېر په تخت — غلامان دَ زمانے شوره بجت
خیانت دی ډېر د تخت نه ګدا کړی — خاوندان دد میراث نے دی خوار کړی
لکه څنګه دَ پردی مال خیانت دے — پلا شان هم پخپل مال کښ دیانت دے
هم په مال کښ دیانت دے هم بدن کښ — دواړه لاړے دی نکاره بے بقران کښ
عبادت کښ خیانت هم دیانت شته — کله خدے دَ کونه تو نږ پفیامت نشته
پو مونږ بس دے دَ کړ مونږ پېښان اداشی — پلا خه کړه بے حضوره کله ملا شی
هم په مونږ کښ په اودس کښ په زکوة کښ — هم په حج کښ هم په خیر کښ بحیرات کښ
خواه مخواه په خیال سړی دد یانت — دَ خائن سړی ځاے کله دے جنت
چه دروغ په ژبه وائی خیانت دے — چه رښتیا څوک بیا ئے وائی دیانت دے
چه غیبت کوی دَ خلقو خیانت دے — چه خدمت کوی دَ خلقو دیانت دے
چه بیا یې تیره وی وقت خیانت دے — چه بیاے مال څوک وا دیانت دے

کوم اولاد چه د استا بو بے ادب دے
د اوزا لوسۀ کوزی روز و شب دے

نه ددوے څوک اتالیق ادیب خلیق شته
نه تعلیم دے چا ورکړے د ادب

بے ادب ډیر زامن شومد رسو کښی
که هر څو وی دوی اشراف عالی نسب

د ادب لادۀ بن هب پکښی نوم نشته
بے مذهب بر څوک نه شی په ادب

هیڅ لحاظ د مشر کشر پاتے نه شه
څکه وارۀ جنتیان شو معذب

د چا هر نظر کوی سپین ږیری پلار ته
اکثر اچوی زامن په میند ورب

نه ادب د خاوند نو کوی بنځې
هر بنځې ته خاوند دے پر غضب

د استاد او د شاګرد د چلن زاند دے
نه څوک دے استاد چاته ادب

هر بو قوم چه بے ادب شے بد بخت شی
همیشه وی نیک بخت خلق په ادب

نن بمونږ څکه نازل د خدائے غضب دے
مونږ پرینښے دے قران علم ادب

نه بمونږ کښی ادب پاتے د خاوند دے
نه ادب د محمد نبی عرب

په قران باندې همیش اخلاق خرکیږی
داسے نشته دے اخلاق د بل مذهب

نه ادب د هر سړی کوه خادم
هله نو د خلق برا و کړی ستا ادب

دروغ - رښتیا

ځکه شک نشته دروغ د ایمان زیان دے
بیا د رښتیا به د دروغ شی نقصان دے

بے باوره پر کور کلی په اولس شی۔
همیشه د دروغږن د ښمن زبان دے

همیشه د دروغږن کره کو یه وی
هر بیوپارکښ همیشه د ده تاوان دے

دا مثل دے د دروغو مزے لنډ وی
د رښتیني آخر سود دے د ده زیان دے

ځکه شک نشته رښتیا ویل تراخه دی
خواږه لګی په هغه چه مسلمان دے

بیځنیر ځائے باندې رښتیا ویل بکار دے
ډیر بیځائیه ځائے رښتیا ویل خفګان دے

که د شهیر ځائے رښتیا واے چغلی ده
که د خیر ځائے دروغ وائی لقمان دے

چه دروغ بکو رکښ داسے هغه وران شے
چه رښتیني وی ګم کور هغه ودان دے

د سړو نه بلیږی ډیرے دروغ واے
هم پر دے و همیشه وران کور د افغان دے

په مجلس دَ بې ادبو بې ادب شي — په مجلس شي د نيکانو مهذب
دقرآن تعليم ادب دے پۀ دنيا کښې — بل کتاب دَ ادب پښتنه بو العجب
که بل چا سخته کتاب دادب وينې — داکتاب به دَ قرآن وی منتخب
انتخاب دَ قرآن کوے تو ليو رپ دے — داد دوے ځکه زيان شوے دے دبدلب
دَ قرآن نه رښتي پاتے ادب نه وه - — هر يو قوم لکه حيوان وه دَ جلب
داچه څه شائستګي ده دَ قرآن دے — يو کتاب دنيا کښې نه وه دَ مطلب
نن پرون چه قرآن خوان دی بې ادب دی — تربيت وی دد دوے نسوی مذبذب
تربيت او تعليم نه دی بيل بيل دے — تعليم نه دے تربيت لوره سبب
هر ما شوم تربيت موږ دَ مور غيږ کښې — دَ چا مرشد پلاران ميانديے بے ادب
که څوک غواړی چه زامن م په ادب شوے — بچيل ځان دِ دوی رښتي شي مهذب
بيا تعليم دِ په اولاد دَ قرآن وکړی — دغه حکم په رحا دے دَ خپل رب
نن پرون چه بے ادب کوم زامن دی — وی دد دوے خراب رښتي دَ کور مکتب
رښتي ځای دَ تربيت دے دَ مور ګيږه — داسے ځاے دَ تربيت دے هر صلب
بيا ئے ځای دَ تربيت غيره ذائکو ده — څوچه ناست سبق ترنوی په مکتب
خاصيت بس جبلي رښتي اخلاق شي — دا اوزی په تربيت تعليم ادب
که تعليم کښې دده لږه سُستي او شي — دا اخلاق دده دَ پاره شي غضب
د کافر دَ اولاد هم دا سبب دے — چه کافروی دده پلار نيکه نسب -
کوزيدلي دَ دوی کفر طبيعت دے — دوی ترشوی تعليم نروی دَ ادب
که اخلاق دَ کوم هلک جبلي بد شي — بې تعليم به دے نه شي په ادب
هر يو بوټي بچيل روح باندِ لوئيږی — بے ابوسړ دَ روح شي حطب
دخوانۍ پورے هر بوټے ساتل غواړے — هم دَ غواهم دَ غوټۍ نه روزو شب
بل شان دَ اولاد ساتل بېکار دی - — دَ چا مشه زامن لو نړه کوخه دب
دا شا فو نه ارزال نه پيدا کيږی — دے ارزال شي دَ ارزالو په سبب
دَ ارزالو سړو کوزی ناست ولاړ وی — بے ادب شي اشراف عالي نسب
هر انسان اشراف بللے په ادب شي — څوک کبدے نر شي اشراف په لوی نسب

که زه رانعلم دولتام زوے له ورکړه — که واده یې کوی لا تجارت
اوس واپس فا دله را غلہ دَ مکے نه — شوه معلوم یلار م کړے دے رحلت
خوشحاله دُکاندار نه لارم راعلم — امانت حما دَ پلار راکړه دولت
دُکاندار نه راکوی اوس پرسکړدی — اوس پدے حما دعوی ده شکایت
خدائے د باره ته حاکم ته عوزم وکړه — ته جاری کړه خپل فرمان د عدالت
حاکم زر حکم جاری شو لیسے کړه — دے حاضر سو عدالت ته په هیبت
بیان ورکه دُکاندار چه خبر نه یم — چه خبر والی دروغ وائے دا کمبخت
حاکم ووے دکاندار ته زرکه راوړه — امانت دده دَ پلار واړه دولت
دکاندار ووے دے ثبوت اثبات دِ وکړی — دے دِ راوړی خر محتبر رسید حجت
حاکم ووے دکاندار ته چه داخوک دے — مسلمان دے که کافر دے خوک بد بخت
یهودی وو ویلکه مسلمان دے — دے په دین باندِ روان دے دحضرت
حاکم ووے دا ثبوت په نا کافی دے — مسلمان کښی دروغ نشته دے عادت
خلو لیست کالہ عدالت دلته ما وکه — یو چا کړے دروغ نه دے شهادت
نه دعوه د دے دروغ نه شهادت وی — نه یې دے وکښی مالیدلے دے خبانت
خرجر والی رښتیا والیَ ورشه راوړه — خه چرا ایښے دده پلار دے امانت
لاس او خپے به درته ړبکړم خبانت کښی — هم دکان به دِ تاله کړم لټ پټ
سر که ښکته ډیر حیران شه دکاندار — په خبر وو دَ حاکم شو ملامت
دکاندار که سلوجت جر لا اِلٰهَ اِلاّ اللّٰهُ — حق رسول دی محمدؐ نبی حضرت
دکاندار هم مسلمان نه وه یهود وه — دحاکم دَ دکاندار وه یو ملت
حق حیران هغه حاکم شو منشیان واړه — حاکم ووے یهودی ته په هیبت
چه ته ترڅنګ مسلمان شوے رانه وایه — اوس خرپوے شوے دَ اسلام په حقیقت
دکاندار ووے دا معلوم کړه نا ما ته — چه دین حق دے دا احمدؐ نبی حضرت
خواه نخواه رسول رښتنی محمدؐ دے — چه رښتنی دده دومره دے امت
چه دروغ به یو بنده باندِ نه وائی — په الله خنګه ترے دروغ آیت
ډیر افسوس حاکم ستا په عقل وهوش دے — قبول کړے لا تا نه دے دا ملت

پۀ دنیا کښې دَ فساد بانی دروغ دی ۔ — تباه شوے همیشه پۀ دے جهان دے

پۀ شان رښتیا دَ نیکۍ لاړے سر دے — دے کښې شک نشته رښتیا دین دَ ایمان دے

دَ کاذب سړی نه دا سے ایمان تښتی — لکه غشے چه پۀ نښنه دَ کمان دے

عبث وائی چه شیطان مخ دِ تور شه — دروغژن سړے هم تور دَ شیطان دے

چه تعلیم پۀ قوم کښې نړوی دروغژن وی — مالیدلے دے هغه قوم قرآن دے

چه قرآن چا سخه پښتی دروغژن دے — پۀ دنیا کښې بس رښتینی تو قرآن دے

جنتیانو چه رښتیا دَ قرآن پېژنوه — پۀ هر ځائے کښې ځکه لوړ پۀ دوی تالان دے

همیشه د دوزخی و بیا دروغ وه — ته هر ځلے دجنتی دروغ بیان دے

تو له ورځ خوړی شمونه پۀ دروغ — هر حاکم سره دروغ د دوی بیان دے

لکه ځکه چه دروغ دا ایمان زیان دی — جنتی نه نن رښتیا دَ ایمان زیان دے

بے قرآن به هیڅوک رېښتینے نه شی — چه رښتینی د دنه ښکاری لوی شیطان دے

بے تعلیم دچا بنه کوړے اخلاق نۀ دی — له ور کوړے چا دَ ایم۔ اے۔ امتحان دے

دا تراخه براخه بۀ بیا قرآن عوا یو کړی — پۀ هر ځائے کښې نن پرون دغه اذان دے

پۀ قرآن لۀ دروغژن رښتینی کیږی ۔ — تلاوت دَ خادم ځکه تل قرآن دے

جنتی دَ نور لاندِ بۀ رښتیا وے — پۀ مهر نن پۀ رښتیا و بیا لرزان دے

دروغژن دَ زمانے شو بولو رښتی — پۀ هر ځائے کښې د دوی ځکه خرکند ران دے

هیڅ عمل دَ جنتی بۀ قرآن نشته — نن عمل د دوزخیانو پۀ قرآن دے

دَ قرآن چه خو مطلب وه هغو واخست — مونږ کړے تلاوت ثواب ایمان دے

برکات دَ رښتیاؤ

اورید لے دے ما دا سے حکایت ۔ — حقیقت کښې پۀ پرلوے بند دے نصیحت

چه یو سپین کښې یو حاکم وه یهودی — دے ما تحت وه دَ بغداد د خلافت

یوه ورځ یو مسلمان اوکه درخواست — چه پېژنو دے ځما پلار دے پۀ پر دولت

ده پرېښے دو کاندا رته امانت دے — پلار مې لاړ دے پر وس کال د حج پۀ نیت

یو تربله سړ ناست وی وینو سکو ته
دغه حال شو د اشرف المخلوقات
ډلې ډلې سره اَلوزی ذات ذات
په هر چا کښې همدردی ده محبت دے
په هر چا کښې اتفاق دے اتحاد دے
چه یکوم فطرت پیدا دے په هغې دے
په شان شان ده تباه کړے خپل فطرت دے
همیشه خلکه اخته په مصیبت دے
اخلاقی کمزوری راغله په هر چا کښې
تول ورځ ددے د هوکه ده سفاکی ده
دے عیبو نو دوی کښې راوستو نفاق
خلکه بیل شو دَ یو قوم دَ بلنرساق
نه دَ یو مذهب په بل باندی سلام شته
مذهبونه تول اجوړ کړی شرارت دے
یو مذهب خدائے رالیږلے وه دنیا ته
چه تر خولا سَ دَ شیطان نه وه راغلی
شیطانانو دا مذهب تخته تخته که
نه فروع یو ځائے پریښوله اصول
دَ هر چا جُدا جُدا سوسائټی شوه
فطرتی پاک پلیته دوی منی کړه
په کورونو کښې په بد عمل نفاق دے
اوس که بیا څوک اتفاق دَ انسان غواړے
بیا دِ دوی له مفر کړی یو کتاب
بیا دَ تولو به یوه سوسایتی شی
بیا په دوی کښې به پیدا شی محبت

گناه خله څوک کوی خوارانو سپو ته
بند دوی نه شو بے ځبانه حیوانات
که یخوله کښې دچا زهر وی کرشات
په هر چا کښې خپل تنظیم دے سیاست دے
په خرمنه کښې دننه هو بنیاد دے
یو انسان دے چرخوئیدلے ده څپے دے
د هر چا نه دَ انسان خراب صحت دے
چه پرا ایښے فطرتی ده خپل عادت دے
تول اخته شو په دروغ په زنا غلا کښې
تول ورځ ددوی د فریب دے چالاکی ده
پاتے نه شو انسانی ددوی اخلاق
چه جُدا شود هر چا کتاب اسباق
نه ددوی سره یکور کښې خوږ کلام شته
پیدا کړے مذهبونو تول نفرت دے
ده خولے وه فطرت اسلام هر چا ته
ترهغے دوی کښې نفاق نه وه راغلے
ځان لر ځان لریو تولگے هر چا بشر که
نه معروف ددوی یو کیږی نه مجهول
نفاق خلکه دَ انسان دَ زړه بوټی شوه
دوی یخپله پلیتی ځان چتی کړه
د قومونو مذهب بیل بیل کړے ساز دے
بیا په دوی باندی کوله څوک احسان غواړے
چه د تولو ثواب یو شی یو عذاب
بیا پلیته به ددوی پاکه منتی شی
یو کتاب به ددوی لرے کړی نفرت

لانزاوسَ چه ته ځنګه پوهیږې
هغه دم حاکم را پریږو ته بې هوشَ
هغه دم ده دین قبول دَ محمدٌ که
هغې شیخ هغه هلک راوستو کور نه
هم ئې لور ده یره خشتر به نکاح ورکړه
دا اخلاق وو ددې قوم ځکه تر سپینَ
چه اخلاق دَ دوی خراب شو ځکه ور کیښو
په درو غو کښې مثال د دوی ور کیږی
چه دروغ ئې یه کافرو چرې نه وې
توله ورځ خوری قسمو نه په دروغ
دی کښې شک نشته دروغ دایمان زیاندې
په سُورا و ربه شی دا غلې د ده ثبه
دخادم ثبه رښتنې کوه خاوندې
چه ښکاره دی تاته دو مره صدق قت
ډیر افسوس ئې پښتان او کړ ملامت
ورسره هم نور منشیان دَ عدالت
نور دولت ورله ده ورکړ امانت
هم ئې ورکړ ډک دُکان دَ تجارت
وه خور شو ددوی دین او سلطنت
نه عزت شو ددوی پاتې نه دولت
دَ هرچا دیغور ځای دې دَ لعنت
وړ رور پرورور والئ دروغ په دالت
هر بیان ددوی دروغ وی شهادت
ملامت به ولاړ وی په قیامت
هیڅ امید نشته ده دَ شفاعت
چه رښتنې شی دده دا کتاب ت

اتفاق او اتحاد

چه منزل د بولو یو شی هغه یو شی
چه منزل د هرچا بیل شی هغه بل شی
اِتفاق دې که د بولو یوه لار شی
دارملا ر دَ اتفاق دی په تعلیم
دا تعلیم دې چه دَ تولو نصاب یو شی
په دنیا کښې دا غرض دَ هر مذهب دې
چه نصاب دَ چا جدا هغوی جدا شی
جدا شوې هر مذهب هم پدا شان دې
د هرچا وله جدا جدا اواز دې
یوئې اَو شی یوئې ناشی یوئې دوشی
یو تر بله خبر نه شی که کله شل شی
نفاق نه دې که د هرچا جدا کار شی
لا دَ چا وی فطرتی قوا سلیم
د بول قوم سره ثواب او عذاب یو شی
کړ جو پکړې چا انسان دې که درب دې
دوی دَ ملک د قوم دَ پاره تول ایلا شی
چه بیل کړې دَ هر یو نصاب شیطان دې
په هر لو باندې دَ بل اواز ناساز دې

نه څه شوقی دی کښې دَ علم وو هنر شته
نه پېښ وې کښې څوک رښتني سم لیار ښته

بې تعلیمه به کیږي نه شي اخلاق
همیشه په بد عمل راضي نفاق

اتفاق چه نفاق ورک شي پیدا کیږي
پس له دې نه هله بیا سودا کیږي

له معیار دَ اتفاق نه وي تعلیم
خادم وایي به کوه تعلیم تعلیم

په تعلیم بانډ مدام اخلاق ښه کیږي
چه اخلاق شي دَ قوم ښه نفاق رکیږي

سودیشي

لکه وشي په جا سو کښې دَ چا کښي
دا سي او سکالي یورپ ځمونږ د ویني

لکه غو ټچه دَ شملو به څوک راتول کړي
دا سې بوي کړې یورپ روپې پر سینې

دکاغذ په سکه تول ځمونږ لذ داز سو
هر یو رکښې د چا مرې باتې شوي سینې

حکومت که دَ لا چا وي باک دي نشته
تجارت دَ بل چا نه ښه دي وي ستني

تجارت رښتيني پلاس کښې دَ یورپ دي
بیا هندو انو کړي ځمونږ ورانې خونې

بیرخاي کښې مالکان شو په نیل ما لکه
بیرخاي ځمونږ کراړې شوي هر منې

ورنه ناست ښه ځینتان وي یکو خوکښې
وي پلاس کښې دَ زانې ددوي لمنې

که ځوکښې دَ جوکې دَ منګي تیر شتي
لکه سپې منګې جو نه کانډ دَ سکني

تو له ورځ ددوي په سو دسلمکذ راڼ ي
پاکې نه کړي دوي جامې ښیلې ر منې

امانت دچا هندو انو سخه پروت وي
نه یو هر ي ددوي دَ مینل مال په سا تني

پیحې رو پو هندو ان اخلي سود ونه
هم ددوي بیمار ددوي سیزې مړ منې

سود سود انو له ځمونږ په بد بازار شوه
خکه ورانې شوي ځمونږ ورانې خونې

طوق یغاره کښې ځمونږ دَ غلامۍ دې
ځکه دَ ز سکې شوهر ځاي کښې مونږ غني

امارت که وزارت که خلافت وه
پاتې نه شو مونږ ددوي څوک ساتني

آزادي په هغې خلقو ده حرام
چه دَ بل پلاس پېښیږي دچا کوني

چه په پښ نه په بر سره بانډ پو هیږي
نه پرې وي دَ هغو پر څوي کښې ملونې

دبازار په چپې الوان کښې خوشحالیږي
بې سیا لانې لبنني ځمونږ ه جونې

دا دنیا به بیا یئ و باندِ جنت شی
بیا به دوی دوان بچیل صحیح فطرت شے
په یو ځل به د دوی سر په ونړ نول رحمت شے
دهو ځان له مذهب ځان له مشهب دے
یو تر بله ټول قومونه دشمنان دی
یو تر بله ټول اخته لکه دَ سپو دے
تو ټن لعنت دِ پدا هسے شرافت وی
دَ دوی سینے کړے دالله دَ مخلوق نسبے
پاتے نه دے دَ انسان تعریف پدوی کښ
دو زخیانو کښ لا شته خه اتفاق
په ځائے کښ دو زخیان ټول په ادب ی
په چا کښ قومیت دَ اخوت دے
په ځائے کښ تباه کیږی تا له کیږی
دَ اسلام پد وی کښ توم دے اسلام نشته
دو زخیانو کښ مذهب دے قومیت دے
دَ نفس لاره دی لارښه چه دوی یو شی
هر مذهب سره سائلے شی دنیا کښ
چه دَ قوم لاره یوه شی دا مذهب دی
چه دَ قوم لاره یوه شی اتفاق دے
چه نه ځو په جنتیانو کښ مذهب وه
اوس پد وی کښ نه مذهب نه قومیت دے
اتفاق په قومیت باندِ جو ړیږی
اتفاق هله را زی چه نفاق لاړ شی
جنتیانو کښ نن ځکه دے نفاق
نه عملے په و یا دَ پیغام بر شته

هر یو پوئی به په خوند د دے نعمت شی
در وا زے به و دنیا لوے د رحمت شی
چه دَ ټولو یو مذهب یو سیاست شی
نازل ځکه دَ الله پد وی غضب دے
که هزار ځلے ځامن د یو انسان دی
حیوانات د دوی نه بهتر د خلو ر ځنو دی
چه په پیسے چا دنیا کښ ټول ظلمت وی
یو تر بله سره خوری دَ انسان غوښے
حیوان خوری دَ ځنګل دوی په خوی کښ
کورا کور دی جنتیانو کښ نفاق
جنتیان دی چه اخته ټول په غضب ی
یو تر بله جنتیانو کښ نفرت دے
په ماله دَ دوزخیانو ماله کیږی
د دوی ځکه نن دنیا کښ آرام نشته
جنتیانو کښ دَ نفس متابعت دے
یوئے تا شی یوئے آو شی یوئے دَو شی
داسلام مذهب دنیا کښ هم عقبا کښ
که جوړ کړے چا انسان دوی که درب دی
چه دَ هر چا ځان له لار شی دا نفاق دے
ترهغے اتفاق دوے دوی کښ هم ادب وه
دوی ځکه بچیل کور کښ شرارت دے
په مذهب او ردَ نفاق مدام سریږی
نفاق هغه ځای رازی چه یو قوم شا ړشی
چه په پیسے دَ قران دی دوی او راف
نه پد وی دَ دنیا لوے خه اتو شته

پهر ځای بیو پار کوي نه د مسلمان شو — پهر ځای کښې داینګکا ر دي قرضدار

نه دي يوي په تجارت صنعت حرفت دے — نه دي پوي دي د دنيا په يو روزګار

سود سودا د مسلمان په بل بازار شوه — ځکه پورې شو د دوي لوړې بازار

که سودا د مسلمان ډېره کوته شي — خادم نه کوي سودا په بل بازار

پل نيا کښې چه پرا ېښې چا بيو پار دے — دهغو د لته استوږنه ده دشوار

دکيږ په پښان نه سودي نه ويږيږي — همېشه د تلو را تلو بل لوي لار

د زمري زدي وي په قرض بانډې کيږ رځي — تل خندل د نا خوالې کوي ناچار

که پچو نه بانډ درو ندو ي په قرض سکے — د ارزالو اشاف مه شه قرضدار

اعتباري د زمانے نشي بے اعتبار ره — چه پچا وشي او از د قرضدار

خپل پردي نو نه په ترس بانډ چربوي — يار اشنا دده نه واره شي ويزار

همېشه پاس مرض اننه اشاف وي — نه همرد دے دوا ايزده وي نه بيو پار

تل د دے خرتو نه زيادوي کښته کسه — په خوو رځې کښې تاله کوي مال د پلار

يه دے بندے نولے لارے وي د ګستے — نه دکيږ وي ايزده د ده څه کار

چه نيازبين نه وي هغه نه لانډ کيږي — همېشه نيازبين سړے وي زير يار

په کوم کوم قوم کښې چه صنعت تجارت نه دے — همېشه دوي غلامان دے خوار و زار

ديکښې شک نشته چه قرض د نو ميږه دے — همېشه وي کوزے سترګے قرضدار

همېشه وي بے هنره قرضدار دے — لاچه نوي دده لاس کښې څه بيو پار

د ارزالو برا اشاف منت زاري که — لوم اشاف چه ځان رزا کا موار

همېشه دوي بيا په تقاضا وے — د ارزالو اشاف مه شه قرضدار

ظلم

په سيزلو کښې ښکاره د اور ميان دے — ورسره هم دا سيزل دده ګمان دے

چه لمبې د اور خشاك ابره ايره کړي — پا ځې سولے حلته کله دا ور دان دے

د ظالم مثال په شان لکه د اور دے — هر لو ظلم د ظالم د ځان پسات دے

دَ دِ مانو د دوئ پوشان کړ دان شو — نه پوهیږی په سرخه پو نړئ د لیټنے
ځ چرسے به اغوستن دُ پښتنو وے — په رلشل به ښکاریدے درلے پیرمنے
چه پردے دسان کفن یوسی پغاړه — په هغو به خرامیدل وے د بجنے
دهغے نه چهاپه ښه ده د سړ غنو — دهغے نه خپل لسے خرڅ وے وجغونے
کسب کوئکه حمونږ شول بے کسب — چه اشیاد یورپ مونږ اخلو په میبے
مسئلے د کاندی ډیرلے دی بیشانه — زه خادم دَ سود لیشی کوم ستاینے

قرض

چه څوک حرڅ دَ امدن نه کوی زیات — همیشه خانه خراب وی قرضدار
پد بیا کښ هغه قوم وی قرضدار — چه د دوی شی په بیاج باندِ مدار
همیشه ئے دَ خپل ځان وینی خوراک شی — بد ناموس دَ زمانے شی ناموس دار
دَ نستے نځه بیاج دے پد بیا کښ — د بیاج دی طریقے هزار هزار
چه دَ بلر پلاس بیتیږی دابیاج دے — چه دَ بلر پلاس رغیږی کوم بیمار
چه دَ بلر په ریلسو ریږی دابیاج دے — چه دَ بلر په ډاک خبریږی هم په تار
چه دَ چالو بنی لرګی دَ بلر دَ کورشی — هم پیچیو چه کړی دَ بلر دَ لاس بیزار
چه څوک نیل پردی نحیلے ډبوه سیزے — لاړ یوه چه هم پردے وی دَ نستنګار
چه دَ چا کاغذ بیسر د بلر د لاس شی — چه دَ چانی مشوازی دَ بلر مختار
چه دَ چا او رپه پردی نیلی بلیږی — لاړ ئے چه دَ چا خوله کښ وی سګار
چه دَ چا ملونے پردے دَ اس پخولشی — هغه اس هم دَ هغو شی هم سوار
دغه خلق پس بیا کښ زیربار وے — تل د دوئے په پوزه وی د بلر مهار
دغه خلق پس بیا کښ غلامان وی — په درم د دوی بد لیږی یودینار
همیشه د دوی غوږے دَ بلر خوراک دی — په تملو دوی تیږ دوی سکرک جوار
غلامی سرفرازی او ورته ښکاریږی — همیشه د دوئے پسر وی بلر سرکار
دیواله د هغه چا وته مدام وی — چه کوته شی په بازار د چا بیوپار

برچراغ دَ هر محفل دَ انجمن دے — بله شمع دَ شاهانو دَ دربار ده
اشتهار دا دَ مردانو دَ مردی دے — دا تحفه دَ بزرګانو دَ شعار ده
رهنما دَ حکیمانو دَ حکمت دے — تسلی دَ هر غمزن زړګی افګار ده
جنتیانو ته یو لوبه نوفه ښکاری — دا صیغه دَ ترقئ نن دَ اعبار ده
ځئے ویمَ بی علمَ اخبار څکوری — دغه لار دَ منافق قومی غدار ده
عبث وخت لکه شیطان ضائع کوینه — دا ګټی مشغولا ده دَ افګار ده
چه بیکاره بے اخباره عبث ګرزی — دَ دوزخ هره ګړی دَ هر بیکار ده
نن پرون اخبار کتل ډیر ضروری دی — دا دَ قوم دَ بیدارئ خپلی لار ده
ځان خبر نن دَ اسلام په حال زار کړه — په اسلام نن چغه ویشے هر کفار ده
ټول ملکونو ته نظر وا اخستل کفارو — برخه ورکه دَ مسلم په هر دیار ده
هیڅ کمال هم مسلم کښ پاتے نه شو — سود سودا نغوله دَ دوی په بازار ده
طوق دَ دوی پغاړه پروت دَ غلامئ دے — په دے وبندو لار هر ځای دَ خپل روزګار ده
وړو پښتان دَ بلا سو ته ګوری — دغه شبه دَ محتاج سپیره نیت کار ده
خدائے دَ پاره دَ اسلام خدمت پکار دے — دا زړه دَ هر خادم قومی ناچار ده
چه عملے دَ قرآن په یا بهره نه وی — چا موندلے دَ اخبار په پرو لار ده
اواز و نه یو ته کیږی په اخبار کښ — دا ژړا دَ هر مظلوم زخمی ناچار ده
یو اخبار دَ پښتنو ننن سرحد کښ — په دے زکه عصه ډیره دَ سرکار ده
نه دوی ته ژاړے نه ژړا خوک دَ دوی اوری — ګناه ځکه دَ یو بل په دوی انبار ده

اسیرِ فرنګ

چه دَ خدائے په لار کښ لاړ شی ارمان څه دے — چه ایمان دَ چا روزی شی زندان څه دے
سر و مال لیا شئے کښ ړښتی شرط دے — چه وصال دَ چا نصیب شی تاوان څه دے
چا موندلے دی لعلونه په آسانه — حه طالب دے څوک دَ لعلِ بدخشان څه دے
چه جهان دِ کناره کاندِ له ځانه — کناره نه له جهانه شه جهان څه دے

بادشاهي سره دَ کمزوره یانے کیږی
مسلمان سره دَ ظلم تل میرات دے

نن پرون ظلمونه ډیر شوی نیا کښی
په سعد پر هندوستان کښی ظلم زیات دے

حاکمانو دی سرے خولے سره نیولے
رعیت نیولے لاس په مناجات دے

دَ ظالم سره دوستی دَ اور دوستی ده
کوم یو کښیله ورکوے اور نجات دے

ذور او اور چه سره یوشی زور اور شی
ذور او زره سره پیدا سنز کښی بالات دے

ملایانِ دی جوړ کړی ښکار دَ یاره
دَ ظالم چه چا سره خرمل رات دے

دوی پچیله دی تیره لی قوم تیر باسی
دا دانے دَ جال کښے دوی سوغات دے

دَ ظالمانه لارے ډیرے دَ خلاصی شته
دَ خادم عمل پر ترکِ موالات دے

قومره قومره چه انصاف وی په یو قوم کښی
هومره هومره دَ هغوی دلته حیات دے

هیڅ انصاف چه په یو قوم کښی پاتے نه شی
خدائے اورک کړے دَ هغو ذات و ذریات دے

اخبار

په لغت کښی دَ خبر جمع اخبار ده
دا نسخه وسیتی حکیم دَ قوم بیمار ده

دَ دنیا په گوښه گوښه خبردار شی
اخبار بین که دَ جانا سنه د کنار ده

ذریعه د معیشت دَ تمدن ده
وسیله دَ تجارت دَ هر بیوپار ده

مبلغ دَ سیاست او دَ مذهب دے
فلسفه دَ زمانے دَ تغیر رفتار ده

دَ فصیح دَ فصاحت ښکلے چمن دے
دا مینا دَ بلاغت دَ سبزه زار ده

دا سبق دَ سخاوت دَ شجاعت دے
دا زینه دَ تهور دَ لوے حصار ده

سمندر دَ معلومانو لیکوالو دے
سرچشمه دَ نوی ایجادونو اسناد ده

عندلیب دَ شاعرانو دَ کهسار دے
دا فاخته دَ مهرویانو دَ مزار ده

دا شراب دَ عاشقانو دَ محفل دی
دا لاله دَ مهرویانو دَ گلزار ده

آئینه دَ هر ظالم دَ مملکت ده
پسینه دَ مظلومانو دَ بخار ده

اشاعت دَ هر صنعت او دَ حرفت دے
ذخیره دَ زراعت دَ زمیندار ده

دا معیار دَ هر امیر دَ امارت دے
دا پشتی دَ ریاست دَ هر دیوار ده

د پښتون په ترقئ کښې کوشش کوبنکے - په سرحد کښې
دعلم او د هنر شوق پیدا کوبنکے - له جاهلو دماغونو نه
باطل خیالات او عقیدے ایستونکے - د تعلیم رڼا هر طرف
خورونکے د پخوانو اسلامي او قومي مشرانو حالات د مثال
د پاره لیکونکے د اوسنو خدمتګارانو د قوم خیالاتو له
ظاهره ونکے په ښه خط او ښه کاغذ باندې هره میاشت

رساله

سَرحَد

پښاور نه

اوزي - په اردو او پښتو دواړو ژبو کښې ډیر ښه ښه
مضمونونه او شعرونه پکښې لیکلی وی - د هر سرحدی
دا فرض دی چه د دی خریدار شی *

د ټولې رسالے د یو کال د پاره قیمت للعہ دے
تش د پښتو حصے د پاره عہ

پته ئے دا کافی ده :-

مینجر "سرحد" پشاور

داشناسړ په سرولمبوکښې خوښ یم — بې دَ یاره دافردوس رضوان ځه دی
چاچه یو قدم دَ نفس دَ پاسه کیښود — همیشه بوی پچرش کښې اسمان ځه دے
دَ کنعان دَ ژړا نه وه ځکه ړوب شو — چه یعقوب وړلیے ژاړے کنعان ځه دے

چه اشنا دِ په قفس دَ ے نه هوس کړے
بیا خادم قفس ښه دے اشیان ځه دے

ځه کا

په تندے چروے خرښکلی هغه رسی — دچاحق کښې دعا حرکا خیر ځه کا
چه په لاړ د سړیتوب تیرشوے نه وی — بنی آدم به دَ لیوکا نو تیر ځه کا
هغه نا وے چه پخپله خشتر نوے — به هغې به خوک دَ ګلو خیر ځه کا
که په خولی کښې دچاژبه تبره نوے — دَ هغو بسر کښې نوے ژیترے حه کا
ده رچیا روزی په نوارو پچساب ده — چه خوک مو پړشی بیا تالی کښې تیر خر کا
که دَ چا سړ مه خپله ویره نه وی — دا انسان پر سړ د بوے او تیر ځه کا

که په ژوند کښې دَ اسلام خدمت ونکړے
بیا خادم به خوک دَ خاورو ډیر خر کا



چهاپه خانه

که تاسو څه څیز چهاپ کوئ. دهرے ژبے یعنے
عربي فارسی اردو پښتو انګریزي چه وی
کتاب وی که څه اشتهار وی. رسید وی که څ
چیټئ وي. رجسټر وی که بهی کهاته دی.
دادی چه هر یو شئ چه چهاپ کول غوښ
غواړي نو مونږه دیره په ارزان قیمت سره
دیره ښه صفائۍ سره په ټهیک وعده باند
چهاپ کولی شو مونږ د انتظام ستاسو د تکلیف
لرے کولو د پاره کړے دی. امید دے چه تاسو
به خونږ د دے محنت قدر وکړئ او یو ځل
به ضرور څه کار ازمیښت وکړئ +

پته
منیجر رساله سرحد پشاور